

Atatürk organize

İZMİR ATATÜRK ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ DERGİSİ

KASIM
2021

SAYI 191

FINANSAL DENGELERİ BOZMAYIN

ÇİĞLİ
KAYMAKAMINDAN
İAOSB'YE
ZİYARET

NEFESLERİN BİLE
TUTULDUĞU AN
10 KASIM
09:05

UĞURTAŞ:
İKLİM
ZİRVESİ
MESAJLARI

GİMAS

GİRGİN MAKİNA İMALAT MONTAJ & MÜHENDİSLİK SAN. TİC. A.Ş.

5 Şubat 1976 tarihinde çelik konstrüksiyon ve basınçlı kap imalatı yapma amaçlı kurulmuş olan GİMAS Girgin Makina İmalat Montaj ve Mühendislik San. Tic. A.Ş. bugün dünyadaki tüm lokasyonlara makine, maden, çimento, yenilenebilir enerji, termik ve nükleer sektörlerde yaptığı onlarca değişik parça ve nihai ürün ile ülkesine, bulunduğu bölgeye ve çalışanlarına sorumluluğunu en iyi şekilde yapan bir sanayi kuruluşu haline gelmiştir.

İlk olarak 4.000 m² alanda faaliyetlerini sürdürmeye başlayan firma, günümüze geldiğimizde ise: İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi'nde beş bina ve Menemen'de ki bir bina olmak üzere toplamda; 28.000 m² kapalı ve toplam alanı 52.000 m² olan Fabrika, fabrika dışında 18.000 m² depolama alanı ile GİMAS imalatlarına devam etmektedir.

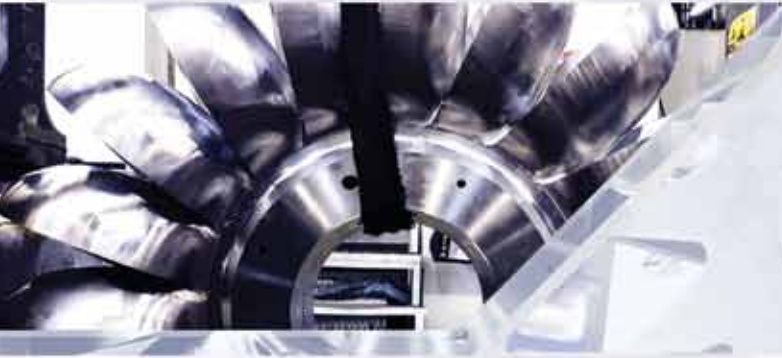

ÇİMENTO

Çimento endüstrisine ait Kırıcı, Apron Feeder, Fırın, Toz Toplama Üniteleri, Dik Değirmenler (Vertical Mills), Dinamik Seperatörler (Classifier), Filtreler gibi ekipmanları imalatında 40 yılı yakın bir deneyimi vardır.

ENERJİ

Rüzgar endüstrisinde jeneratör parçasına ait Rotor, Stator ve bağlantı kolları, hidro elektrik santrallerinde her bir tipe ait (Francis, Pelton, Kaplan) Emme borusu, Salyangoz, Jeneratör parçaları, Distribütör parçaları, Nozul, hareketli ve sabit kanatlar gibi her türlü parçaların imalatları ve montajları yapılmaktadır.

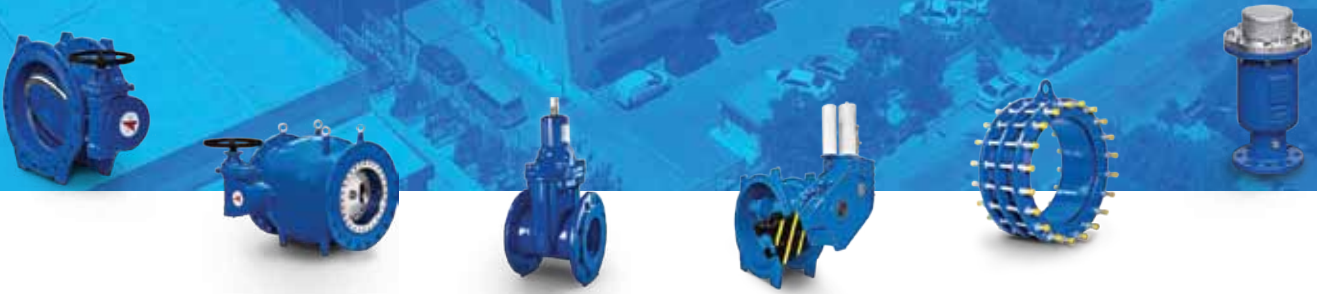
Çimento, Petrokimya, Enerji ve Maden Sektörlerine özgü üretilen parçaların zamanında, kaliteli ve rekabetçi fiyatlarla üretilmesini sağlamak Gımas Girgin Makina için ana stratejiyi oluşturmaktadır.

☎ 0 (232) 376 73 77 | ✉ info@gimas.gen.tr | 🌐 www.gimas.gen.tr

📍 Atatürk Organize San.Bölgesi, 10008. Sk. No:6 Çiğli / İzmir

VANA SEKTÖRÜNÜN ÖNCÜSÜ REKOR YATIRIMLA DAHA DA GÜÇLÜ

16 milyon Euro'luk yatırım ile imalat tesislerimizi bir araya getirecek Project Pearl, üretim kapasitemizi %100 arttıracak, yenilenen makine parkuru ile üretimde verimlilik ve kaliteyi üst seviyeye çıkaracak.

su kadar güçlü

www.oz-kan.com.tr
Hawle Avusturya Grubu kuruluşudur.

Bilinmezliklerle yaşamak kolay değil

Hilmi
UĞURTAŞ

İzmir Atatürk
Organize Sanayi
Bölgesi Yönetim
Kurulu Başkanı

Değerli sanayici dostlarım; Günün en güzel özetini Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) yaptığı kısa açıklamada yaptı. Ne dedi TCMB: “Bankamızın dalgalı kur rejimi altında kur seviyesine ilişkin bir taahhüdü yoktur. Kurlar serbest piyasa dinamikleri tarafından arz ve talep koşullarına göre belirlenmektedir. TCMB sadece, belli koşullarda aşırı oynaklığa müdahale edebilmektedir. Döviz piyasalarında gerçekçi olmayan,

iktisadi temellere dayanmayan sağlıksız fiyat oluşumlarına inanarak kendinizi riske atmayın.”

Yani, TCMB’nin oluşan döviz değişimlerinde direk bir sorumluluk taşımadığını belirtirken, bu dönemde döviz ile ilgili kazanca dayalı işlem yapanlara da “bakın kaybedebilirsiniz” mesajı vererek esen rüzgarı kesmeye çalıştığını görüyoruz.

Neredeyse toplumun her kesimini içine çeken kur tartışmalarında pek çok farklı yaklaşımlar görmekteyiz. Bir anlamda Türkiye “kur ve faiz tartışmasına takıldı kaldı” diyebiliriz. Hükümet yetkilileri, faizleri düşürerek kuru yükseltmeye ve bu yolla ihracatı artırarak, ithalatı da düşürerek cari açığı kapatmaya yönelik bir politika uyguladıklarını belirtirken, ithalat rakamları ne yazık ki, bu öngörüyü zayıflatıyor. İthalata bağımlılığın maliyetinin artmasının, yerli üretimi ateşleyeceği düşünülüyor. Bunun için de gereken yatırım ortamının düşük faiz ile sağlanacağı kanaati var.

Diğer yandan piyasalar da, özellikle finans kesiminde bu politika değişiminin kurdaki serbest yükselişi ateşleyerek finansal dengeleri bozduğunu, dış borçların iç ekonomideki çarkları ağırlaştıracağını, ithalattan yerli üretime dönüşün çok kısa vadede gerçekleşemeyeceğini ve bu geçiş döneminde girdi maliyetlerinde yaşanan yükselişlerin enflasyonu da yukarı çekeceğini söylemektedir.

Aslında bugün yaşanan durumda Türkiye’deki ekonomik ve finansal görünümün ne olacağı, nereye varacağı

bilinemediği için bizleri en çok tedirgin ve tehdit eden bilinmezlik ile yine yüz yüzeyiz. Kurdaki yükseliş ve dakikalara düşen değişim süreleri ekonomide ciddi bir güven erozyonu yaratmaktadır. Güvendedeki azalma tüketimi yavaşlattığı gibi beraberinde üretme hevesini de kırmaktadır. İthalata dayalı alanlarda maliyet artışlarında fiyatlar artarsa tüketici, fiyatlar aynen korunursa üretici zararın kapısındadır.

Tüm bu manzara karşısında önümüze gelen tek çıkış yolu, her zaman savunduğumuz; üretimimizin kendi kaynaklarımız, kendi know-how'ımız, kendi makine ve teçhizatımız ile artmasının sağlanmasıdır. Bu yol uzun bir yoldur. Bu yola çıkıldığında Ar-Ge, inovasyon, yaratıcılık, finansman, uygun insan kaynağı ve eğitim, hukuk, uygun yatırım alanları, lojistik yapılanmalar, vergi mevzuatında yapılması gereken değişikliklere kadar pek çok engelin aşılması gereklidir. Türkiye'nin gerek iç politikadaki dengeleri gerekse uluslararası ilişkilerinde yaşadığı dalgalanmaların durulmasının sağlanması ilk adım olmalıdır. Bunun için de her alanda, o alanda bulunan vatandaş, STK, kurum ve kuruluşlar ile ortak bir zeminde buluşulması, kararların olabildiğince anonim çıkmasının sağlanması çok önemlidir. Türkiye'nin yapması gereken hamleler bellidir. Beklentimiz, tüm ülke olarak bu hamleleri yapacak şekilde organize olabilmemizdir.

COP 26 Glasgow İklim Zirvesi

Türkiye'yi ekonomi penceresinden izlerken, değişen iklim koşullarının artık herkesi korkutmaya başladığı bir dönemin içinde olduğumuzu da unutmamalıyız. 'Hiçbir şey için geç değildir' anlayışı içinde dünya, özellikle iklim farkındalığı hususunda çalışmalarını ve aktivitelerini artırmaktadır. Yakın zamanda gerçekleştirilen "Glasgow İklim Zirvesi" de bu adımlardan biridir. Dünyayı kendi doğal dengelerine getirmek, en azından daha fazla bozulmasını önlemek için hızlı hareket edilmesi gerektiği, hareketlerin bilimle beraber planlanması zorunluluğu, tüm dünyanın belirlenen hedefler için uyumlu çalışması ve bu uyumlu çalışmanın finansman kaynakları ile desteklenmesi gerektiği, ortak mücadele için teknoloji aktarımı ve kapasite geliştirme çalışmalarının öne çıkması ve uygulama iş birliğinin sağlanması gibi konular dünyanın masasındaki acil ibareli dosyalardır.

Dünya ve doğal olarak Türkiye, pandemi ile başlayan, iklim krizinin belirgin bir biçimde ortaya çıkması ile güçlenen, en az 30 yıl öncesinden gelen finansal yapılanmanın eksiklerinin iyice bariz hale geldiği bir tünelin içindedir. Şu da gayet açık görünmektedir ki, küreselleşen dünyada kimse kimseye bu tünelden çıkmak için ışık tutmayacaktır. Türkiye kendi ateşini kendi yakacak, kendi ışığı ile tünelin çıkışını bulabilecek bir ülkedir.

SAHİBİ
İAOSB Yönetim Kurulu Başkanı
Hilmi UĞURTAŞ
SORUMLU MÜDÜR
Meryem Fulya YAZICIOĞLU

YAYIN İCRA KOMİTESİ
Hilmi UĞURTAŞ - Enver OLGUNSOY
Nedim ATILLA - Hüseyin DOĞAN

Muhabir
Bestenigar PEKER

YÖNETİM YERİ
İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi
M. Kemal Atatürk Bulv. No:42 - 35620
Çiğli / İZMİR
Tel: (0232) 376 71 76 Fax: (0232) 376 71 00

E-mail: iaosb@iaosb.org.tr
Web: www.iaosb.org.tr

BASKI:
Hürriyet Matbaası
5501 Sokak No: 6 Kat: 1 Tuna Mah. Camdıbi - İzmir
Telefon: (0232) 435 69 69
Faks: (0232) 462 31 62
www.hurriyetmatbaa.com
Atatürk Organize Haber, IAOSB'nin aylık yayın organıdır. Dergide yayınlanan yazılar kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir. Yayınlanan yazılar aksi belirtilmedikçe IAOSB'nin resmi görüşünü yansıtmaz. İmzalı yazılarda belirtilen görüşler sadece yazarlarına aittir.

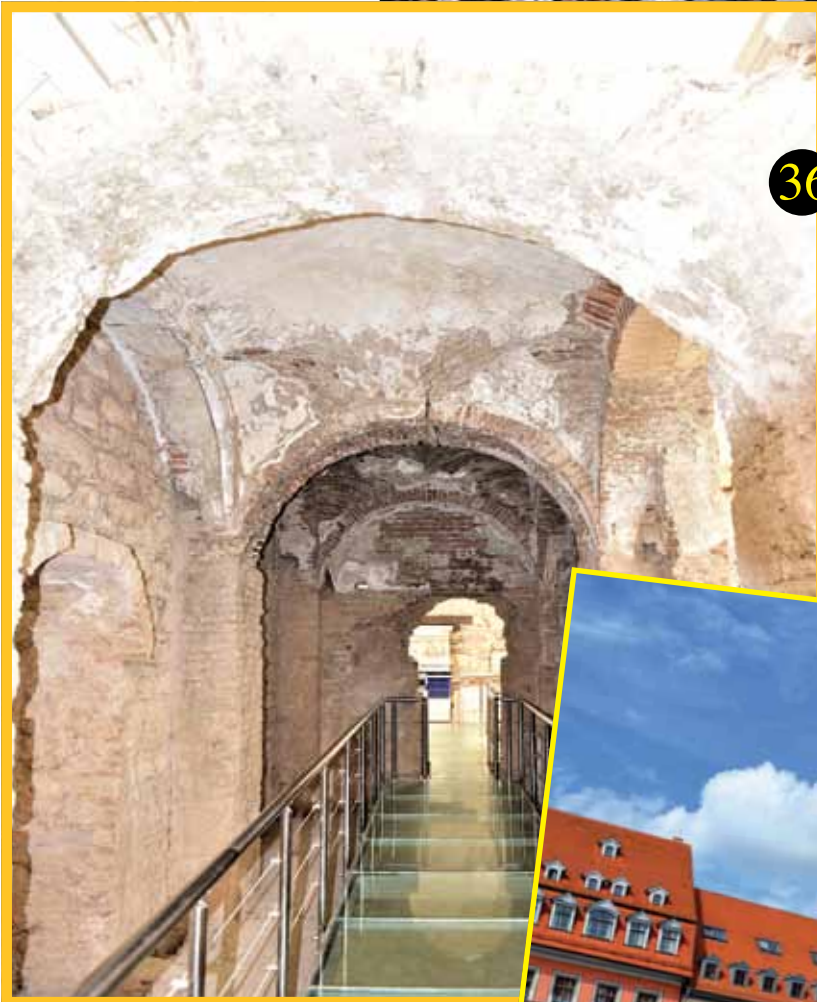

8 Ekonomik göstergeler

- 8 Ekonomik göstergeler
- 13 Ekonomideki gelişmeler nasıl yorumlandı?
- 18 Çiğli Kaymakamı Çakıroğlu İAOSB Yönetimini ziyaret etti
- 20 Bir ülkede nefeslerin bile tutulduğu o an: 10 Kasım 09:05
- 21 10 Kasım matem, gazetelerin tarihi manşetlerinde
- 22 Çiğli'nin öğretmenleri İAOSB'de buluştu
- 23 Öğretmenler 24 Kasım'ı öğrencileri ile kutladı
- 24 Yabancı firmaların ülkemizde şube açma kolaylıkları
- 26 Birlikten doğan kuvvetin en güzel hali: Geleceği Paylaş Sivil İnisiyatifi
- 32 5G dünyayı sararken...

- 36 Sanatın duvarlara işlendiği tarih: Yamaç Evler
- 40 Gerçek bir kültür başkenti: Weimar
- 46 BM İklim Değişikliği Konferansı COP 26
- 48 Defne
- 50 Erişkinlerde dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu
- 52 İzmir ile özdeşleşmiş bir lezzet: Boyoz

Merkez Bankası faizi 1 puan daha indirdi

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, bir hafta vadeli repo ihale faiz oranını (politika faizi) 100 baz puan indirerek yüzde 15'e düşürdü. MB'den yapılan açıklamada "Para Politikası Kurulu, politika faizi olan bir hafta vadeli repo ihale faiz oranının yüzde 16'dan yüzde 15'e indirilmesine karar vermiştir. Küresel talepteki toparlanma, emtia fiyatlarındaki yüksek seyir, bazı sektörlerdeki arz kısıtları ve taşımacılık maliyetlerindeki artış uluslararası ölçekte üretici ve tüketici fiyatlarının yükselmesine yol açmaktadır" denildi.

TCMB'den zorunlu karşılık artırımı

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, yabancı para yükümlülükler için zorunlu karşılık oranlarını 200 baz puan daha artırdı. TL zorunlu karşılıkların altın cinsinden tesis edilmesinde üst limitin yüzde 15'ten yüzde 10'a düşürüldüğü kararla, TL cinsinden zorunlu karşılıklar 7,4 milyar TL, döviz cinsi zorunlu karşılıklar ise 3,8 milyar dolar artacak. Merkez Bankası, Resmi Gazete'de 15 Eylül'de yayımlanan Tebliğle, yabancı para yükümlülükler için zorunlu karşılık oranlarını, 17 Eylül 2021 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere 200 baz puan artırmıştı.

Ekonomiye güven Ekim'de düştü

Ekonomik güven endeksi Eylül ayında 102,4 iken, Ekim ayında tüketici ve reel kesim (imalat sanayi) endekslerindeki düşüşler nedeniyle yüzde 1,0 oranında azalarak 101,4 değerine geriledi. Tüketici güven endeksi bir önceki aya göre Ekim ayında yüzde 3,6 oranında azalarak 76,8 değerini, reel kesim güven endeksi yüzde 1,8 oranında azalarak 111,3 değerini aldı. Hizmet sektörü güven endeksi yüzde 2,1 oranında artarak 120,3, perakende ticaret sektörü güven endeksi yüzde 4,8 oranında artarak 121,1 değerlerine çıktı.

Üretici enflasyonu 19 yılın rekorunu kırdı

Tüketici enflasyonu (TÜFE) Ekim'de aylık yüzde 2,39 oranı ile yıllıkta yüzde 19,89'a yükselerek beklentilerin altında kalsa da üretici enflasyonu (ÜFE) aylık yüzde 5,24 artışla yıllık 46,31 oranı ile 2002 yılından bu yana 19 yılın en yüksek seviyesine fırladı. ÜFE'deki artış bir önceki yılın Aralık ayına göre yüzde 37,34 ve 12 aylık ortalamalara göre yüzde 36,20 oldu. Üretici ve tüketici enflasyonu arasındaki makas da 26,42'ye çıkarken, üreticide Kasım'da da artması beklenen maliyetin tüketici enflasyonu üzerindeki baskısı artıyor.

Sanayi Üretim Endeksi aylıkta azaldı, yıllıkta arttı

Sanayi Üretim Endeksi, takvim etkisinden arındırılmış rakamlarla Eylül'de aylık bazda yüzde 1,5 azalırken yıllık bazda yüzde 8,9 artış gösterdi. Türkiye İstatistik Kurumu'nun açıklamasına göre, sanayinin alt sektörleri incelendiğinde, madencilik ve taş ocaklığı sektörü endeksi yüzde 7,9, imalat sanayi sektörü endeksi yüzde 9,7, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi yüzde 1 arttı. Arındırılmamış sanayi üretim endeksinde de yıllık bazda yüzde 8,82 artış oldu. Sanayide üretim 3. çeyrekte yıllık 10,8 arttı.

Kapasite kullanım oranı Ekim'de yüzde 78

İmalat sanayisi genelinde kapasite kullanım oranı (KKO), Ekim'de bir önceki aya göre 0,1 puan azalarak yüzde 78 seviyesine geriledi. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'ndan (TCMB) yapılan açıklamada, imalat sanayisinde faaliyet gösteren 1747 iş yeri tarafından Ekim ayı İktisadi Yönelim Anketi'ne verilen yanıtların toplulaştırılarak değerlendirildiği bildirildi. Aynı dönemde mevsimsel etkilerden arındırılmış kapasite kullanım oranı da (KKO-MA) 0,3 puan düşüşle yüzde 77,5'e indi.

İmalat PMI Ekim'de geriledi

Ekonomik büyümenin öncü verilerinden biri olarak kabul edilen İmalat PMI, Ekim ayında 51,2 düzeyinde gerçekleşti. Eylül ayında 52,5 düzeyindeki endekste yaşanan gerilemede döviz kurlarındaki dalgalanmalar etkili oldu. Manşet PMI, üst üste 5 aydır eşik değeri olan 50,0'nin üzerinde gerçekleşmesine karşın bir önceki aya göre 1,3 puan gerileme kaydetti. Sektördeki yavaşlama belirtileri özellikle üretim ve yeni siparişlere ilişkin verilerde ön plana çıktı. Her iki gösterge de yılın son çeyreğinin başlangıcında hız kaybetti.

Otomotiv üretiminde daralma sürüyor

Otomotiv Sanayii Derneği (OSD) verilerine göre otomotiv üretimindeki düşüş ivmesi devam ediyor. Ekim'de toplam otomotiv üretimi yüzde 28,3 daraldı. Ekim ayında otomobil üretimi ise yüzde 32,6 düşüşle 64 bin 637 olarak kaydedildi. Verilere göre Ekim'de otomotiv pazarı yüzde 38,2 düşüşle 60 bin 44 oldu. Otomobil pazarı ise yüzde 46,9 daralmayla 40 bin 512'ye geriledi. Adet bazında toplam otomotiv ihracatı Ekim'de yüzde 16,4 geriledi. Tutar olarak ise otomotiv ihracatı yüzde 10,4 düşüşle 2,65 milyar dolar oldu.

Moody's: Türkiye yüzde 9 büyüyecek

Kredi derecelendirme kuruluşu Moody's, 2021 yılı için Türkiye ekonomisine ilişkin büyüme tahminlerini artan ihracat geliri ve istihdamdaki olumlu seyrin de etkisiyle yüzde 6'dan yüzde 9'a çıkardı. Moody's yayınladığı "Global Makro Görünüm 2022-23" raporunda, "Parasal genişleme ve kredi büyümesi ile bol likidite desteği Türkiye'nin toparlanmasını büyütme devam ediyor" değerlendirmesini yaparken büyümenin devam edeceğini, 2022 yılında yüzde 4,8, 2023 yılında ise yüzde 5'lik büyüme beklediğini açıkladı.

Ekim'de ihracat rekor güncelledi

Ekim ayında ihracat, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 20,2 artışla tüm zamanların en yüksek seviyesi olan 20 milyar 807 milyon dolara ulaştı. İthalat ise yüzde

12,97'lik artışla 22 milyar 270 milyon dolar olarak açıklandı. Genel Ticaret Sistemine göre, Ekim ayında dış ticaret dengesi

1,46 milyar dolar açık verdi. Bu rakamlarla birlikte, dış ticaret hacmi yüzde 16,33 artarak 43 milyar 77 milyon dolara, ihracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 93,4; altın hariç ihracatın ithalatı karşılama oranı ise yüzde 93,3 seviyesinde gerçekleşti.

Tarım ve gıdada ihracat ve ithalat artıyor

Türkiye Gıda ve İçecek Sanayii Dernekleri Federasyonu (TGDF) Dijital Veri Paneli'ne göre 2021 yılının ilk 9 ayında tarım, gıda ve içecek sektörü 15,9 milyar dolar ihracat, 12,2 milyar dolar ithalat gerçekleştirdi. 2021'nin 9 ayında sektörün dış ticaret dengesi, önceki yılın aynı dönemine kıyasla yüzde 23,3 arttı. Özet Ticaret Sistemi (ÖTS) çerçevesinde yayınlanan dış ticaret verilerine göre, 2021'in 9 ayında ihracat, önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 19,2 oranında, ithalat ise yüzde 18 oranında artış kaydetti.

TİM'in TTM'leri bir bir kapanıyor

İhracatı artırmak için büyük hayallerle açılan Türkiye İhracatçılar Meclisi'nin (TİM) Türk Ticaret Merkezleri'nde (TTM) firmalar umduğunu bulamadı. 5 yıllık devlet desteği sona

eren TTM'ler bir bir kapanırken, bazıları vaktinde önce kepenk indirdi. 2018 yılında 4 ülke ve 5 şehirde 12 TTM varken o

dönem hedeflenen 35 ülkede daha TTM hayata geçirmeyi. Bugün geline nokta ise TTM sayısı 2 şehirde 7 noktaya kadar düştü. New York'ta ev tekstili, halı, hazır giyim, deri, Dubai'de ise mobilya ve bilişim TTM'leri kontrat süresi bitince kapanacak.

İşsizlik oranı yüzde 11,7

Türkiye genelinde 15 ve daha yukarı yaş-
taki kişilerde mevsim etkisinden arındırılmış
işsiz sayısı, 2021 yılı 3. çeyreğinde bir önceki
çeyreğe göre 57 bin kişi azalarak 3 milyon
842 bin kişi oldu.

Mevsim etkisin-
den arındırılmış
işsizlik oranı ise
0,4 puanlık azalış
ile yüzde 11,7
seviyesinde ger-
çekleşti. 15-24

yaş grubunu kapsayan genç nüfusta mevsim
etkisinden arındırılmış işsizlik oranı 2021
yılı 3. çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre
1,1 puanlık azalışla yüzde 22,1, ne eğitimde
ne istihdamda olan genç nüfusun oranı ise
yüzde 26,0 oldu.

Kurulan ve kapanan şirketlerin sayısı azaldı

Türkiye’de Ekim ayında kurulan şirket sa-
yısı bir önceki aya göre yüzde 8,3 azalarak
10 bin 185’ten 9 bin 336’ya, kapanan şirket
sayısı da yüzde 5,1 düşüşle 1499’a geriledi.

Eylül’de 1580 şir-
ket kapanmıştı.
Ekim’de kuru-
lan şirket sayısı
geçen yılın aynı
ayına göre yüzde
9 azalırken,
kapanan şirket

sayısı yüzde 18,9 artış gösterdi. Ekim’de bir
önceki aya göre kurulan gerçek kişi ticari iş-
letme sayısı yüzde 10,2 ve kooperatif sayısı
yüzde 3,1 azaldı. Aynı dönemde kooperatif
sayısı yüzde 6,5 azalırken, gerçek kişi ticari
işletme sayısı yüzde 0,1 arttı.

Bütçe Ekim’de 17,4 milyar TL açık verdi

Hazine ve Maliye Bakanlığı’nın Ekim ayına
ilişkin bütçe uygulama sonuçlarına göre;
bütçe gelirleri geçen yılın aynı ayına kıyasla
yüzde 22,9 artarak 114 milyar 16 milyon lira-
ya, bütçe gider-

leri yüzde 34,6
artışla 131 milyar
422 milyon liraya
ulaştı. Bütçe
açığı Ekim’de
17,4 milyar TL
olurken, faiz dışı

bütçe açığı 3,1 milyar TL oldu. Ocak-Ekim
döneminde ise bütçe gelirleri, geçen yılın
aynı dönemine kıyasla yüzde 34,3 yükselerek
1 trilyon 104 milyar 572 milyon liraya, bütçe
giderleri yüzde 22,3 artarak 1 trilyon 183
milyar 72 milyon liraya çıktı.

Kısa vadeli dış borç 124,4 milyar dolar

Kısa vadeli dış borç stoku Eylül’de bir
önceki aya göre yüzde 1,2 azalış kaydeder-
ken, 2020 sonuna göre yüzde 8,8 artışla
124,4 milyar dolara yükseldi. 9 aylık dö-

nemde ban-
kalar kaynaklı
stok yüzde 1,2
artarak 58 milyar
dolara çıktı. Bu
dönemde yüzde
10,3 artan kamu
bankalarının kısa

vadeli dış borç stoku, 25,6 milyar dolarla
toplam stokun yüzde 20’sinden fazlasını
oluşturdu. Diğer sektörlerin kısa vadeli dış
borç stoku ise 40,9 milyar dolar oldu. Kalan
vadeye göre kısa vadeli dış borç stoku
167,4 milyar dolar düzeyinde gerçekleşti.

Asgari mesaisi kısa sürecek

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Bilgin, Aralık ayında başlayacak asgari ücret görüşmelerinin ay sonuna kadar uzamayacağını, kısa zamanda tamamlanacağını açıkladı.

Bilgin, "Aralık ayının başında başlarız, 1-2 hafta içinde bitiririz. Bu sefer erken bitirme eğilimindeyiz. Çünkü

tarafarla, sosyal ortaklarımızla görüşüyoruz. Onlarla bir uzlaşma noktasına doğru gidiyoruz. Araştırmamızın ilk verileri de onlarla uzlaşabileceğimiz yönünde" dedi. Bilgin, asgari ücrette çalışana doğrudan destek vereceklerini de sözlerine ekledi.

İş gücü girdi endeksi arttı

Sanayi, inşaat ve ticaret-hizmet sektörleri toplamında takvim etkilerinden arındırılmış istihdam endeksi, yılın üçüncü çeyreğinde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 9,9

arttı. Alt sektörler incelendiğinde, endeks, sanayi sektöründe yüzde 9,5, inşaat sektöründe yüzde 12,3, ticaret-hizmet sektörlerinde de yüzde 9,7 yükseldi. Sanayi, inşaat ve ticaret-hizmet sektörleri toplamında çalışılan saat endeksi, Temmuz-Eylül döneminde geçen yılın aynı çeyreğine göre yüzde 13,4 arttı. Sanayide yüzde 12, inşaatte yüzde 15 ve ticaret-hizmette yüzde 14 artış oldu.

SGK'ya 61 milyarlık yapılandırma başvurusu

7326 sayılı Yapılandırma Kanunu kapsamında SGK'ya 1 milyon 190 bin kişi, 61 milyar liralık borcu için başvurdu, bugüne kadar 1 milyar 120 milyon liralık kısım ise peşin ödendi.

Yapılandırılan borçların ilk taksit ödemeleri 30 Kasım 2021 tarihine kadar yapılabilecek.

İkinci taksitin ise yılbaşına kadar ödenmesi gerekiyor. İlk iki taksiti ödemeyenlerin yapılandırmaları bozulacak. Yapılandırma kapsamındaki borçların gecikme zammı ve cezası ile kanuni faizi silinerek borç tutarları (Yİ-ÜFE) ile güncelleniyor.

Küresel gıda fiyatları 10 yılın zirvesinde

FAO Gıda Fiyat Endeksi, Ekim ayında Temmuz 2011'den bu yana en yüksek seviyesine ulaşarak yeni bir zirve yaptı. Bitkisel yağ fiyatları da, Ekim ayında yüzde 9,6 artarak tüm zamanların en yüksek seviyesine ulaştı.

FAO'nun be-lirlemelerine göre, küresel tahıl üretimi tüm zamanların en yükseğine yaklaşırken, stoklar düşüşte... Gıda emtia sepetinin uluslararası fiyatlarındaki aylık değişimleri izleyen BM Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) Gıda Fiyat Endeksi, Ekim 2021'de art arda üç aylık yükselişini sürdürdü ve ortalama 133,2 puana ulaştı.

Ekonomideki gelişmeler nasıl yorumlandı?

Döviz kurlarındaki aşırı dalgalanmanın Türk ekonomisinde neden olduğu gelişmeleri değerlendiren uzmanlar, zaman kaybedilmeden güven ortamının sağlanması gerektiğini vurguladı.

TL neden değer kaybediyor?

Mahfi Eğilmez

TL'nin yaşadığı değer kaybının adı değer kaybıdır, devalüasyon değil. Çünkü devalüasyon teknik olarak sabit kur rejiminde ve idari bir kararla olur. TL'nin son dönemde hızla değer kaybetmesinin iç ve dış nedenleri var. TL'nin 1 Kasım ile 18 Kasım arasındaki 18 günde dolara karşı yaşadığı yüzde 12,9 oranındaki rekor değer kaybının yüzde 3'e kadar olan kısmı, doların bütün paralara karşı değer kazanmasından yani dış olaylardan kaynaklandı. Geriye kalan yüzde 10 oranındaki değer kaybının nedenleri tamamen iç nedenler. Bunların başında Merkez Bankası'nın, enflasyonun (baz etkisiyle) düşeceğine ilişkin tahminlerine dayalı olarak faiz indirimlerine girişmesi yer alıyor. Bu girişime başlanmasından kısa bir süre sonra enflasyonda düşüş olmadığı ve olma-

yacağının anlaşılmasına karşın, Merkez Bankası faiz indirimine devam etti.

TL'nin yabancı paralar karşısında olağan dışı bir hızla değer kaybetmesinin plan dışı bir durum olmadığını vurgulamak için 'cari açığın düşürülmesinin enflasyon sorununu çözebilmenin temel taşı olduğu' vurgulanmaya başlandı. Buna göre faizin düşürülmesi enflasyonu çözerken kuru da yükselteceği için ihracatı artıracak, ithalatı düşürecek ve bu yolla cari açık sorunu ve dolayısıyla da enflasyon sorunu çözülecekti. Ödemeler dengesi hesaplarına baktığımızda ihracatta artış, ithalatta gerileme ve dolayısıyla cari açığa bir düşüş olduğunu görebiliyoruz. Ne var ki bu gerileme ihracatta daha fazla malı daha ucuza satarak ve ithalatta da daha az malı daha pahalıya almak gibi bir sonucu da beraberinde getirerek dış ticaret yapımızda hasar yaratıyor. Bu gelişmelere öteden beri yaşadığımız sosyal, siyasal ve ekonomik riskleri de eklersek karşımıza TL'nin değer kaybını açıklayan genel tablo çıkıyor.

Faiz, enflasyonun nedeni değil sonucudur. Enflasyonun nedeni ekonomideki risk artışlarıdır. Türkiye, son yıllarda yapılması gereken ekonomik hamlelerin tam tersini yaparak ekonominin daha da bozulmasına yol açmıştır. Enflasyonun yükselerek devam ettiği bir ortamda faizlerin düşürülmesinden sadece bankalar kazançlı çıkar.

Başıltaki cümle ABD Hazine eski Bakanı Alexander Hamilton'ın. Gelişmiş ekonomilerden ABD, Euro Bölgesi ve Birleşik Krallık'ın 2018-2021 büyüme ve enflasyonlarında gelişim süreçleri birbirlerine paralel seyrediyor. Sadece Japonya'da büyüme yaratılamayınca enflasyon da yükselmemiş. ABD'de enflasyon beklentilerin üzerinde yüzde 6,2'ye geldi. Son 31 yılın en yüksekinde. Bu ülkelerin borçları da GSYH'nin yüzde 100'lerinin üzerinde. Küresel enflasyonun yaygınlaştığı bir gerçek. Pandemi süreci bu süreci çok etkiledi.

Enflasyonu kontrol etmek için eğer gelişmiş ülkeler başta FED olmak üzere varlık alımlarını azaltıp faiz artırımı yolunu öne çekerlerse bizim de içinde bulunduğumuz gelişmekte olan ülkeler çok zor duruma düşecekler.

Ülkemiz bu badireye maalesef çok kötü bir dönemde yakalanacak. Tüm ülkeler gevşek para politikasından çıkmaya çalışırken biz seçim ekonomisinin ayak sesleriyle (Asgari ücretin yüzde 30'lar civarında artma beklentisi, EYT ve 3600 ek gösterge düzenlemeleri gibi) tamamen gevşek para politikasına hızla geçmeye çalışıyoruz. Eylül ayından bu yana 300 baz puan indirim yaptık, TÜİK'in rakamlarıyla enflasyon yüzde 20'lere gelmişken kredi faizlerini yavaş yavaş da olsa indirmeye çalışıyoruz. İhracatçılara özel KGF uygulaması getiriyoruz. Enerji ve emtia fiyatlarının küresel ortamda döviz bazında yüksek fiyat artışlarının küresel

**Dolar bizim paramız
ama sizin sorunuz**

M. Saim Uysal

enflasyonun ithali yoluyla ülkemize kuşkusuz etkisi olacak. İşte bu koşullarda dolarizasyon oranının yüzde 50'leri aştığı finansal piyasalarımızda bizim paramız olmasa bile dolar daima bizim sorunumuz oldu ve olacak. Fiyat istikrarını esas alan bir ekonomi programı uygulamadığımız ve literatürde yer almayan maceracı ekonomi politikalarında ısrar ettiğimiz sürece bu dolar başımıza çok işler açtı. (128 milyar dolar rezervi yok yere erittik) ve bundan sonra da açmaya devam edecek. Üstelik küresel piyasalarda henüz faiz artırımları ve varlık

alım azaltımları henüz tam anlamıyla fiyatlanmadı. Dolar endeksi son 16 ayın zirvesinde, 95'li seviyelerde. Hükümetin zorunlu karşılık adımları gibi makro ihtiyati tedbirlerin piyasadaki beklentileri (TCMB'nin son piyasa beklenti anketi maalesef çok gerçekçi değil) rasyonelleştireceği ve fiyat istikrarına çok etkisi olacağı beklenmiyor. Moody's bu konuda bütçe disiplininin bir çapa görevi yapacağını ifade ediyor. Ancak seçim ekonomisi tam anlamıyla yürürlüğe konulduğunda bu çapa anlamını yitirecek.

Bundan sonra kurdaki hareket kısa aralıklarla dalgalansa bile yukarı yönlü trend devam edecek, Türk Lirası değer kaybedecek. Tabii ki enflasyon da yüzde 18-20'li rakamlarda (2022 de dahil) kronik sorun olmaktan çıkmayacak. Devalüasyon enflasyon sarmalına gireceğiz. Bütçedeki faiz giderleri de artışını devam ettirecek. Cari fazla vererek faizleri ve dolayısıyla enflasyonu kontrol etme sevdası maalesef yüksek faiz artışı ile sonlanmak zorunda kalacak. Ne uğruna? Bir seçim ekonomisi ile sonuç alma sevdasına. Potansiyelin üstünde zorlama ile gerçekleştirilen istihdam yaratması sınırlı olup işsizlik sorununu radikal olarak çözmeyen sürdürülemez büyümede ısrar edilmesi bize eski bir İngiliz Merkez Bankacısının sözünü hatırlattı: "Sorumluluk almaktan kaçınabilirsiniz ancak yarattığınız sorunların sonuçlarından kaçamazsınız."

Türkiye, 2002-2005 döneminde enflasyonu çarpıcı biçimde düşürmüştü. Uygulanan döviz kuru rejiminin Şubat 2001’de çökmesiyle döviz kuru sıçramış ve beraberinde enflasyonu da yükseltmişti. 2001 Şubat ayında tüketici enflasyonu yüzde 33,4 düzeyindeydi. Sonra giderek yükseldi ve Ocak 2002’de yüzde 73,2 oldu. Mayıs 2001’de ‘Türkiye’nin Güçlü Ekonomi’ye Geçiş Programı’ adını taşıyan program uygulanmaya başlandı. Daha sonra gelen iktidar bu programın özüne sahip çıktı ve benzeri bir program uyguladı. Sonuçta enflasyon Aralık 2005’te yüzde 7,7’ye kadar düştü. Sonra uzunca bir dönem -2017’ye kadar- yüzde 8 etrafında bir o tarafa bir bu tarafa dalgalandı. Nadiren çok düşük iki haneli düzeylere çıktı (en fazla yüzde 11,7), ender olarak da yüzde 4’leri gördü. Dolayısıyla, enflasyondaki çarpıcı düşüşün Ocak 2002 - Aralık 2005 döneminde gerçekleştiğini belirtmek yanlış olmaz. Bu, nasıl gerçekleşti?

Güçlü bir ekonomik program sayesinde oldu. Bütçe açığını ve kamu borcunu giderek aşağıya çeken bir maliye politikası, bankacılık sektörünü güçlendiren bir finansal istikrar politikası ve enflasyona odaklanan ciddi bir para politikası uygulandı. TCMB ve BDDK gibi kurumların bağımsız ya da özerk olmalarını sağlayan ve bazı önemli yapısal sorunları çözmeyi amaçlayan reformlar yapıldı. Tüm bunlar Türkiye’ye ilişkin risk algılamasını önemli ölçüde azalttı. Ayrıca Avrupa Birliği ile Türkiye arasındaki ilişkiler çok olumlu gelişti. Dış politikada büyük sorunlar yaşanmadı. Kısacası, sadece para politikasıyla gelmedi enflasyondaki başarı. Ama diğer tüm politikalar aynı kalsaydı ve para politikası şimdiki gibi enflasyonu umursamayan garip bir yapıda olsaydı, enflasyonda bu

Yüksek faiz-düşük kur politikası safsatası

Fatih Özatay

başarı sağlanamazdı. Kısacası, enflasyonu düşürmek için düzgün bir para politikası olmazsa olmaz şart. Ama yeterli değil. Diğer makro politikaların da düzgün olması gerekiyor.

“Bunlar apaçık gerçekler, tekrar belirtmeye ne gerek var?” diye sorabilirsiniz. Yazma ihtiyacı duymamın nedeni, o dönemde enflasyonda yaşanan büyük düşüşün temel nedeninin makro iktisat yazınından özellikle de bir ekonomide istikrarın nasıl sağlanacağına ilişkin çalışmalardan hiç nasibini almamış iddialar. Ne yazık ki Türkiye’de

o dönemde ‘yüksek faiz - düşük kur politikası’ uygulandığı sık sık dile getiriliyor. Bu uygulamanın da TCMB tarafından yapıldığı belirtiliyor. Hayır, öyle bir politika uygulamadı TCMB, sadece ve sadece enflasyonu düşürmeye çalıştı. ‘Yüksek faiz - düşük kur’ politikası safsatasını usanmadan dile getirenler, o dönemde gelişmiş büyük ülkeler için normal olduğu düşünülen reel faiz düzeyini unutuyorlar. Çok düşmüş olsa da Türkiye’nin risk primi düzeyini hatırlamıyorlar. En kötüsü de enflasyonu düşürmek için reel faizin ‘normal’ sayılabilecek bir düzeyin üzerinde olması gerektiğini anlamak istemiyorlar. Anlamak istememeleri onların sorunu ama ne yazık ki o anlayışsızlığın yan etkileri bugünlerde derinden hissediliyor.

Geçen yılki daralmanın ardından bu yılın ilk yarısında büyüme yüzde 14,3 ile son 20 yılın en yüksek düzeyine çıktı. Çift haneli büyümede ihracat ve yurtiçi talep artışının yanında baz etkisi de önemli rol oynadı. Yılın üçüncü çeyreğine ilişkin büyüme rakamları henüz açıklanmadı ama dış ticaret, tüketim, sanayi üretimi, elektrik tüketimi gibi bazı öncü veriler yayınlandı. En son açıklanan veri olan Eylül ayı sanayi üretimi, yüzde 8,9 arttı. Geçen yılın Eylül ayında rakam yüzde 8,1 idi. Onun da üzerine gelen yüzde 8,9 artış normalde iyi bir oran. Ancak yüzde 8,9'luk artış bu yılın geride kalan 9 aylık dönemindeki en düşük rakam. Çünkü

**Büyüme
hız kesiyor**

Abdurrahman Yıldırım

sanayi üretimi artışı sadece Şubat ayında yüzde 9 ve Temmuz'da yüzde 9,7 ile Eylül ayına yakın düzeyde gerçekleşmiş. Diğer aylarda hep çift haneli büyüme meydana geldi. En yükseği de yüzde 66,3 ile Nisan ayına ait.

Kısaca, çok yüksek oranlı sanayi üretimi artışlarından normalleşmeye doğru hız kesmekte olan bir durumla karşı karşıyayız. Sanayi üretiminde yüksek oranlı artışın verdiği destekle büyüme oranı bu yıl çift haneli bekleniyor. Yüzde 10'u bulacak ve belki biraz üstüne bile geçecek bir büyüme ile karşıya kalabiliriz. Bunun için yılın üçüncü ve dördüncü çeyreklerinde yüzde 6 civarında büyümek yeterli olacak.

Enflasyon, dünyanın yeni baş belası... 2010'lu yıllarda derdimiz; sıfır enflasyondur.

Öyle ki negatif faizlerden söz ediyor, "hiç değilse yüzde 2 olsa da piyasalar geleceğe koşsa" diyorduk. Sonra salgın geldi, 10 trilyon dolarlık parasal genişleme ve nihayet; merhaba enflasyon çağı...

Murat edilen yüzde 2 idi ama gerçekleşme; yüzde 5 ve yukarısı olunca, panik havası doğdu; "geçicidir, geçici" telkinleriyle piyasalar yatıştırılmaya çalışıldı fakat geçmeyeceğini anladık. Şimdi dünya; faiz artırımını, parasal daralma dâhil her türlü tedbir ile enflasyon ateşini söndürme gayretinde...

**Enflasyonla
nasıl yüzleşeceğiz?**

Şeref Oğuz

Biz ise "enflasyona bakmama" kararı aldık. Meclis'te görüşülen bütçede, Orta Vadeli Program'da "temenni tadında tahminlerde" kalsa da "fiyat istikrarını bir kenara bırakıyoruz" dedik. Merkez Bankası'nın kuruluş yasasının 4'ncü maddesi; "senin işin enflasyonla mücadeledir" diyor.

Hükümet; "ben büyüme bakarım, enflasyon kimin umurunda" dese de halk, enflasyonun "manşet", "çekirdek", "hissedilen", "hedeflenen" ve "gerçekleşecek" gibi farklı yüzleriyle yüzleşmek zorunda...

Üstelik her biri, farklı kesimlerde, farklı ağırlıkta etki alanı oluşturuyor ve bize bakan yüzüyle çok derin etkiler bırakabiliyor.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) yıllık rakamı yüzde 20'nin bir tık altında açıklamasının, kuruma olan güvensizliği iyice artırdığını söyleyebiliriz. Bu arada yine resmi rakamlara göre üretici fiyatlarındaki yıllık artışın yüzde 46,3'e yükseldiğini, üretici ile tüketici fiyatları arasındaki makasın uçuruma dönüştüğünü de söylemek gerekiyor.

Her ne kadar 0,1 puan altında açıklansa da enflasyonun yüzde 20 oranına ulaştığını rahatlıkla söyleyebiliriz. İçerideki üretici fiyatlarındaki yüksek oran, küresel fiyatlardaki yükselişin devam etmesi, TL'nin değer kaybının hâlâ hızlı olduğunu göz önüne alırsak, Kasım'da da yüksek enflasyon oranları görmemiz kaçınılmaz olacak. Geçen yılın Kasım ayında yüzde 2'nin biraz üstündeki oranın devre dışı kalmasıyla, Kasım sonunda yıllık enflasyonun yüzde 20'nin üzerine çıkması normal sayılacak. TÜİK, yıllık rakamı Kasım'da da yüzde 20'nin altında gösterdi diyelim, o zaman geçen yılın oranı düşük olan Aralık ayı sonunda yıllık enflasyon rakamı yüzde 20'nin üzerine çıkmak zorunda kalacak.

Dolayısıyla bu yılın tüketici fiyatlarındaki

**TÜİK'e güvensizlik
artarken...**

Erdal Sağlam

artış yüzde 20'nin üzerinde olacak, TÜİK'in bile bundan kaçınması pek mümkün olmayacak.

Aslında sadece bu yıl değil, önümüzdeki yıl da yüzde 20'nin altına inilmesinin pek mümkün olmadığını söyleyebiliriz. Hatta bu tahminimizi daha da ileri götürüp "Bu iktidar değişmeden, yani seçime kadar yüzde 20'nin altında enflasyon rakamı görmemiz pek mümkün olmayacak" da diyebiliriz.

Bu yılın ilk 5 ayında düşük enflasyon oranları görmüştük. Dolayısıyla 2022'nin ilk 5 ayında zaten yüzde 20'nin

altına inilemez. Ancak sadece ilk 5 ay değil, bu yılın yüksek seyrettiği, 2022'nin geri kalanında da enflasyon oranlarının düşmesi pek beklenmemeli. Bunun en önemli nedeni önümüzdeki yıla teknik olarak, zaten çok yüksek bir fiyat artışının devretmesi. Kurlardaki artışın devam ettiğini, TÜİK'in Ekim hesaplamalarında bunun etkisi görülme de ileriye dönük yansımasının kaçınılmaz olduğunu söyleyebiliriz.

Buna, siyasi iktidarın yılbaşında asgari ücret, emekli ve memurlara yüksek oranlı zamlar planlanmasını eklemek gerekiyor. Merkez Bankası her 1 puanlık asgari ücret artışının tüketici fiyatlarında 0,2 puan katkı yaptığını daha önce hesaplamıştı. Yüzde 35-40'lık asgari ücret zamlarından söz edildiği, buna paralel memur ve emekli maaş artışları planlandığı konuşuluyor. Siyasi iktidarın toplumsal kesimlerdeki rahatsızlığı gördüğü, bu nedenle oy için maaş artışlarına yüklenmesi ihtimali bana da çok mümkün gözüküyor.

Petrol başta olmak üzere küresel emtia fiyatlarındaki artışın devam edeceğini, içeride talebin artırılacağını, radikal reformlar yapılmadan yani mevcut iktidar görevde kaldığı sürece ekonomide güven verecek kararların alınamayacağını, yani kurların artmaya devam edeceğini de tahmin etmek zor değil.

Çiğli Kaymakamı Çakıroğlu İAOSB Yönetimini ziyaret etti

Çiğli Kaymakamı Adnan Çakıroğlu, İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi Yönetim Kurulu'na nezaket ziyaretinde bulundu. İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi'nin Çiğli'nin öncü değerleri arasında yer aldığını vurgulayan Çakıroğlu, Bölge'nin kent ve ülke ekonomisindeki önemine dikkat çekti.

İAOSB Yönetim Kurulu'nun özverili çalışmalarını takdirle takip ettiklerini bildiren Çakıroğlu, Özel İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi Nedim Uysal Mesleki

ve Teknik Anadolu Lisesi'nin Türkiye'ye örnek bir okul olduğunun altını çizdi.

İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi Yönetim Kurulu Başkanı Hilmi Uğurtaş da, Çiğli Kaymakamlığı görevine atanan Adnan Çakıroğlu'nu tebrik ederek, yeni görevinde başarılar diledi. Çiğli'nin Çakıroğlu'nun destekleri ile değerini yukarıya taşımayı sürdüreceğine inandıklarını bildiren Uğurtaş, Çakıroğlu'nun ziyaretlerinden duyduğu memnuniyeti dile getirdi.

Şimdi ihracata başlamanın tam zamanı

İşinizi dünyaya açmanın zamanı geldiyse QNB Finansbank Dijital Köprü'den Adım Adım İhracat Programı her adımda yanınızda. Siz de 0850 222 00 35 numaralı Dijital Köprü Çözüm Merkezi'mizi arayarak size özel müşteri danışmanlarımızdan dış ticaretle ilgili sorularınıza yanıt alabilir, uzman çözüm ortaklarımızın ve bankamızın size özel sunduğu avantajlı ürün ve hizmetlerden yararlanabilirsiniz.

Bir ülkede nefeslerin bile tutulduğu o an 10 KASIM 09:05

Ulu Önderimiz Gazi Mustafa Kemal Atatürk, aramızdan ayrılışının 83. yılında, İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi'nde yer alan adının verildiği Atatürk Meydanı'nda minnet, şükran ve özlemle anıldı.

10 Kasım günü saat 09:05'te tüm Türkiye'de olduğu gibi İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi'nde de zaman durdu. Bölge çalışanları ve katılımcıları Atatürk Meydanı'nda bir araya gelerek Ulu Önder'e saygı duruşunda bulundu.

Aynı saatlerde Özel İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi Nedim Uysal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nde de Atatürk'ün ülkenin geleceğini emanet ettiği gençler, Ata'larını 1 dakikalık saygı duruşu ile selamlayarak yad ettiler. Gazi Mustafa Kemal'in sevdiği türkülerini seslendirip,

kendisine duydukları özlemi dile getiren oratoryoyu hep bir ağızdan seslendiren öğrenciler, Ulu Önderlerine 'Emanetine ilkelerin ışığında sonsuza dek sahip çıkacağız' diye bir kez daha söz verdiler.

Tarihin Matem Sayfaları

10 Kasım matemi gazetelerin tarihi manşetlerinde

Ulu Önderimiz Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün vefatının ardından acının kelimelere döküldüğü gazete manşetleri, bugün yüreklerimizi titreten acının boyutunu bir kez daha gözler önüne seriyor.

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Büyük Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün 10 Kasım 1938'de ebediyete intikalini gazeteler, yıldırım baskılarla halka duyurdu. Büyük acı, duygu yüklü sözlerle manşetlerine taşındı.

Atatürk'ün 10 Kasım sabahı saat 9'u 5 geçte vefatı sonrası Türk basını en hüzünlü manşetlerini o gün attı. Ulusal gazeteler yıldırım (ikinci) baskılarıyla Ata'nın vefat haberini okurlarına duyurdu. Atatürk'ün ebediyete intikalini, Ulus Gazetesi, "Kurtarıcını ve En Büyük Evladını Kaybettin. Türk Milleti, Sen Sağol", Tan Gazetesi, "Babamızı Kaybettik", Cumhuriyet Gazetesi, "Atatürkümüzü Kaybettik", Kurun Gazetesi: "Atatürk Öldü. Türk Milleti Sen Sağol", Son Posta Gazetesi: "Türk Milleti Ulu Şefini, İnsanlık Büyük Evladını Kaybetti" manşetleriyle haberleştirdi.

Atatürk sevgisiyle başlayan koleksiyon sergiye dönüştü

10 Kasım 1938'de yaşadığımız büyük matemin yer aldığı tarihi gazeteleri yurdun dört bir yanından toplayan koleksiyoncu Gürkan Gürbüz, yıldırım baskılar ile yayınlanan 10 Kasım tarihli gazetelerden oluşan koleksiyonunu "Tarihin Matem Sayfaları" adıyla sergiliyor. Gürbüz, 10 Kasım tarihli gazeteleri toplama merakının Atatürk sevgisi nedeniyle başladığını söyledi.

Atatürk sevgisiyle başlayan koleksiyonunun sergiye dönüşecek kadar çok sayıya ulaştığını bildiren Gürbüz, 10 Kasım tarihli gazete koleksiyonunun çocuklarına bırakacağı en büyük miras olduğunu ifade etti. Gürbüz, "Bu anlamlı koleksiyonu bugün biz sergiliyoruz. Bizden sonra bu sergiyi evlatlarımız açsın istiyorum" dedi.

Kaynak: Anadolu Ajansı

Çiğli'nin öğretmenleri İAOSB'de buluştu

2 4 Kasım Öğretmenler Günü ve Gazi Mustafa Kemal Atatürk'e "Başöğretmenlik" unvanının verilisinin 93. yıl dönümü Çiğli Kaymakamı Adnan Çakıroğlu, Çiğli bölgesinde bulunan okulların müdürleri ve öğretmenlerinin katılımıyla Özel İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi Nedim Uysal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi konferans salonunda düzenlenen törenle kutlandı.

Kaymakam Çakıroğlu törende yaptığı konuşmada, öğretmenlerin ülke geleceğine yönelik üstlendikleri önemli role dikkat çekerek, "Ülkemizin geleceğini emanet ettiğimiz çocuklarımızı; bilimin rehberliğinde, hızla değişen dünyaya

ayak uydurabilecek şekilde bilgili, donanımlı, dinamik ve her şeyden önemlisi vatanını milletini seven, milli ve manevi değerlere bağlı bireyler olarak yetiştirmek için yurdumuzun dört bir yanında fedakârca görev yapan öğretmenlerimiz, her türlü takdire fazlasıyla layıktır. Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün gösterdiği muasır medeniyetler seviyesinin üzerine çıkma hedefiyle tutuşturduğunuz eğitim meşalesi, dün ve bugün olduğu gibi istikbalimizi de aydınlatacaktır. Yarınların

daha güçlü Türkiye'si için özveriyle emek veren bütün öğretmenlerimize şükranlarımı sunuyorum" dedi.

Emekli öğretmenlere plaket takdiminin gerçekleştirildiği program çerçevesinde; Şehit Ali Karaoğlu Lisesi öğrencilerinin hazırladığı şiir dinletisi, sunum ve gösteriler, Ercan Akgün moderatörlüğünde yazar Hüseyin Yurttaş, konuk sanatçılar Ali Eren ve Yüksel Ünal ile yapılan söyleşi ve öğretmenlerin hazırladığı konser büyük beğeni topladı.

Öğretmenler 24 Kasım'ı öğrencileri ile kutladı

Türkiye'nin geleceğini yetiştiren öğretmenlerimizin günü olan 24 Kasım Öğretmenler günü, Özel İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi Nedim Uysal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nde coşku ile kutlandı. Okul öğretmenlerinin öğrencileri ile birlikte hazırlayarak sahnelediği şarkılar, vals ve şiir dinletisi ayakta alkışlandı. Törenin sonunda tüm öğretmenler sahneye çıkarak hep birlikte şarkılar söylediler.

93 yıl önce Başöğretmenlik unvanını alan başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere, tüm öğretmenlerimizin günü kutlu olsun.

Abdurrahman
ŞENOL

Yabancı firmaların ülkemizde şube açma kolaylıkları

Yabancı sermayeli firmalar Türkiye’de yeni bir firma kurabilmekte, şube ya da irtibat bürosu açabilmekte, yerli bir firmaya ortak olabilmektedir.

Son günlerde Çin Hükümeti’ne uygulanan ambargolar nedeniyle yabancı yatırımcılar yeni işçi gücü arayışına girmiştir. Ülkemizin jeopolitik konumu, işçi ücretleri gibi nedenler karşısında başta Avrupa şirketleri olmak üzere birçok yabancı şirketin Türkiye’de şube açma istekleri artmaktadır. Ülkemizde döviz kurunda olan yükseliş ile işçi ücretlerinin uygun olması karşısında yabancı yatırımcıların ülkemize yatırım yapmalarının hukuki boyutu hakkında bu makaleyi yazmak gerekliliği doğmuştur.

Küreselleşmenin artması ile küresel boyutta yabancı şirketler birçok ülkede şube açmaktadır. Ülkemizde yabancı şirketlerin yasal olarak şube açmaları mümkündür. Türkiye yapmış olduğu uluslararası anlaşmalar ve ilgili mevzuatlarla bu hususu açıkça düzenlemiştir. Türk Ticaret Kanunu’nun 40. maddesinin 4. fıkrasındaki düzenlemeden de anlaşılacağı üzere yabancı şirketler ilk olarak ikametgahı Türkiye’de bulunan tam yetkili bir vekil atmalıdır. Akabin-

de kendi ülkelerinin kanunlarına göre tüzel kişilik kazanmış olmalarını yeterli saymış sonrasında yerli ticari işletmeler için gerekli hususları sağlamalarını istemiştir. Yine TTK’nın 48. maddesinin 3. fıkrasında şube olduğunun belirtilmesinin üzerinde durulmuştur.

Küresel dünyada ülke ekonomileri üzerinde yabancı yatırımların yeri göz ardı edilemeyecek boyutlara ulaşmıştır. Bunun sonucunda Türkiye’de yabancı yatırımlar ile ilgili 17 Haziran 2003 tarihinde 4875 sayılı “Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu” yürürlüğe girmiştir.

Bahsi geçen kanunun 3. maddesinde yabancı şirketlere tanınan yetkilerle Türkiye’ye doğrudan yatırım yapma imkanı sağlanmıştır. Ülkemizdeki yerli yatırımcılarla yabancı yatırımcılar arasında eşit haklar sağlanmış olup doğrudan yabancı sermayenin ülke ekonomisi içerisine katılması sağlanmıştır.

Hali hazırda yabancı sermayeli yabancı firmalar, Türkiye’de yeni bir firma kurabilmekte, şube veya irtibat bürosu açabilmekte, yerli bir firmaya ortak olabilmekte, daha önce kurulmuş Türkiye’de faaliyet gösteren yabancı bir

firmaya ortak olabilmekte ve Türkiye’de kurulacak olan ortak girişimde ortak olarak girişimde bulunabilmektedir. Bunlardan biri hakkında girişimde bulundukları taktirde de 6102 sayılı TTK’na tabi olmaktadır.

Yabancı yatırımcıların Türkiye’de adi ortaklık kurması veya daha önce kurulmuş olan adi bir şirkete ortak olarak yatırım yapması da mümkündür. Yabancı yatırımcıların bu yola başvurmalarının başta gelen nedeni, adi ortaklığın diğer şirket türlerine göre kolay olmasıdır. Şöyle ki; adi ortaklıkların kuruluşunun daha basit olması, adi ortaklığın tüzel kişiliği olmadığından kurumlar vergisi mükellefi olmaması ve adi ortaklıkta kuruluş için asgari sermaye zorunluluğunun olmaması ve son olarak da adi ortakların sona ermesinin diğer ticaret şirketlerin tasfiyesine göre daha kolay olması nedeniyle daha çok tercih edilmektedir. Adi ortaklık, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu’nun 620. maddesi ve diğer maddelerinde düzenlenmiştir. Türk Borçlar Kanunu’nun 621. maddesinde katılım payı olan ve sermaye olarak konulacak değerlerin miktarı ile ilgili bir sınırlama bulunmamaktadır. Oysa bu konuda anonim ve limited şirketlerde Türk Ticaret Kanunu’nun koyduğu sınırlamalar mevcuttur.

TBK’nın 623. maddesindeki açık düzenleme karşısında adi ortaklıkta tüzel kişiliği olsun veya olmasın ortakların koymuş olduğu sermayeye bakılmaksızın “kar ve zararları” eşit olmaktadır. Ayrıca adi ortaklıklar kurumlar vergisi mükellefi değildir, dolayısıyla ortaklık sadece stopaj ve katma değer vergisi mükellefi olmaktadır. Her ortağın, adi ortaklıktan elde ettiği kazançtan şahsi olarak sorumluluğu bulunmaktadır.

Kısaca ifade etmek gerekirse; yabancı yatırımcılar, adi ortaklığın sağladığı yukarıda izah edilen kolaylıklar ve bu yazıda değinilmeyen diğer hususlar nedeniyle anonim veya limited şirketleri yerine adi ortaklığı tercih ederek Türkiye ekonomisine katılmaktadır.

Türkiye’de yabancı yatırımlar

Etkileyici büyüme performansı ve son 10 yılda uygulanan politikalar sayesinde Türkiye, birçok uluslararası yabancı yatırımcının radarına girmeyi başardı. Dünyada 140 ülkede faaliyet gösteren uluslararası denetim ve danışmanlık hizmetleri firması Ernst & Young’un (EY) Avrupa Çekicilik Araştırması’na göre, Türkiye 2019’da Avrupa’nın 7. en popüler “Doğrudan Yabancı Yatırım” hedefi oldu. Avrupa çapındaki yatırım projeleri arasında yıllık yüzde 14 artışla toplam 261 projeye ev sahipliği yapan Türkiye, tüm Doğrudan Yabancı Yatırımlarda (DYY) yüzde 4’lük pay aldı.

Doğrudan yabancı yatırımlar, sıkı düzenlenmiş ekonomilerin aksine, Türkiye gibi vasıflı bir iş gücü ve ortalamanın üzerinde büyüme beklentileri sunan açık ekonomilerde yaygın olarak görülüyor. Diğer yandan, sermaye hareketlerinin serbestleştirilmesi ve yabancı yatırımcıların Türk yatırımcılara borç vermeye ve ortaklık kurmaya istekli olması, özel yatırımlarla yüksek büyüme oranına katkıda bulunuyor.

Finans ve sigorta sektörü doğrudan yabancı yatırım girişinin yüzde 34’ünü elinde bulundururken, toplam doğrudan yabancı yatırımların yüzde 24,1’ini imalat sektörü, yüzde 11,7’sini de enerji sektörü çekti. Bilişim ve İletişim Hizmetleri sektörü yüzde 8,3 ile dördüncü sırada yer alırken, toptan ve perakende ticaret ve taşıma-depolama sektörleri, doğrudan yabancı yatırımların sırasıyla yüzde 6,3 ve yüzde 4,6’sını almayı başardı. Avrupa ülkeleri arasında en iyi yatırımcı konumundaki Hollanda’dan 2002-2019 yılları arasında toplam 158 milyar dolarlık yatırım geldi. Toplam yabancı yatırımlarda ABD yüzde 7,7, Körfez ülkeleri yüzde 6,8, İngiltere yüzde 6,6, Lüksemburg yüzde 6,2, Almanya ve İspanya yüzde 6,1, Belçika ise yüzde 5,6 paya sahip.

Kevser Çimenli - Aysun Tek - Oya Demir - Prof. Dr. Engin Deniz Eriş - Özge Can Görgün

Birlikten doğan kuvvetin en güzel hali: **GELECEĞİ PAYLAŞ SİVİL İNİSİYATİFİ**

Geleceği Paylaş Sivil İnisiyatifi, farklı alanlarda uzman kişi ve kuruluşları bir araya getirerek ortak akıl ve güçbirliği ile daha çok alanda çalışmak ve sorunların çözümüne katkı sağlamak amacını taşıyor.

Toplumun sorunlarına nasıl çözüm bulabiliriz sorusuna 'gönülden' kafa yorup, 'gönüllü' olarak bu yola baş koyan bir ismin, Oya Demir'in konuğuyuz bu ay... Ortak aklın çözemeyeceği hiç bir sorun olmayacağına vurgu yapan Demir, 'birlikten kuvvet doğar' atasözümüzü bakın hangi cümlelerle vurguluyor:

"Biz birlikte öğreniyoruz, ekip olarak çok kafa yoruyoruz. Her aşama için ortak karar almaya çalışıyoruz. Birlikte gülüp, birlikte hüzünleniyor, farklı alanlarda birlikte çözümün parçası olmak için çalışıyoruz. Bazen kendimize gülüyoruz. Bu birlikte olma hali hem ken-

Meryem Fulya YAZICIOĞLU

dimize hem topluma iyi geliyor sanırım. 7 gün 24 saat gönüllü olma halini başka türlü açıklamak mümkün değil çünkü."

● **Öncelikle sizi tanıyabilir miyiz?**

Ankara'da doğdum. İlkokuldan itibaren İzmir'deyim. İzmir Özel Türk Koleji'ni bitirdim. İşletme mezunuyum. Bir oğlum var. Uzun yıllar kamuda ve özel sektörde iletişim, halkla ilişkiler, kurumsallaşma, reklam ve medya üzerine çalıştım. Aynı zamanda Küresel Okur Yazarlık Ağı'nın İklim Okur Yazarlığı ve Sürdürülebilirlik ile Ekolojik Okur Yazarlığı Eğitimcisiyim. Yaklaşık 20 yıldır da sivil toplum alanında gönüllü olarak çalışmalar yapıyorum. Üye olduğum dernekler, gönüllü yer aldığım platformlar var.

● **Geleceği Paylaş Sivil İnisiyatifi'ni kurma fikri nasıl ortaya çıktı?**

Yıllardır çeşitli sivil toplum kuruluşlarında aktif olarak yer aldım. Hala da almaya devam ediyorum. Oldukça zaman alan ve yorucu bir süreç. İnanılmaz değerli işlere imza atan kurumlar ve insanlar var. Bir süre sonra daha fazla şey yapmak istiyor insan. Ben de uzun bir süre bunu düşündüm. Yine birlikte projelerde yer aldığımız sevgili Özge Can Görgün ile bir araya geldik ve yapmak istediklerimizi konuştuk, özellikle toplumsal sorunların çözümünde daha fazla ne yapabileceğimizi düşünmeye ve araştırmaya başladık. Uzun bir süre üzerinde çalıştık. Farklı alanlarda uzman kişi ve kurumları bir araya getirebilirsek ortak akıl ve güç birliği

İstihdam, çevre, sağlık, şiddet, yoksulluk, adalet, eğitim gibi sorunlar için bireylerin ve kurumların yetenekleri doğrultusunda çözüme odaklanması, tam kapasite ve potansiyellerini ortaya çıkarması gerekiyor.

ile daha çok çalışma yapabileceğimize, problemlerin çözümüne daha fazla katkı sağlayabileceğimize karar verdik. Ve 2017 yılında 'sorumluluk bireyseldir' inancı ile Geleceği Paylaş

Sivil İnisiyatifi'ni kurduk.

● **Temel amacınız nedir? Bu bağlamda ne gibi çalışmalar yürütüyorsunuz?**

En temel amacımız; toplumsal sorunların çözümü için değişimin ve dönüşümün anahtarı olmak ve bunu sağlayacak modeller geliştirmek... İçinde yaşadığımız dünyada ne yazık ki çok fazla toplumu ve dünyayı etkileyen sorun var. İstihdam, çevre, sağlık, şiddet, yoksulluk, adalet, eğitim... Tüm bunları çözmek mümkün. Bu konuda bireylerin ve kurumların gerçekten yetenekleri doğrultusunda çözüme odaklanması, tam kapasite ve potansiyellerini ortaya çıkarması, bunu doğru araçlarla planlı ve organize olarak kullanması gerekir.

Geleceği Paylaş olarak odağımıza bireyleri, kurumları ve sivil toplum kuruluşlarını aldık. Öncelikli olarak faaliyetlerimizi sivil toplum alanında gerçekleştiriyoruz. Şu

anda bir tanesi sivil toplum kuruluşları, diğeri özel sektör ve son olarak bireyler için model geliştirdik. Her çalışmamızda yerel yönetimler, kamu kurumları, kalkınma ajansları, üniversiteler, özel sektör ve o bölgedeki tüm ilgili paydaşları bir araya getirmek için çaba harcıyoruz.

Kapasitesini geliştirmek isteyen sivil toplum kuruluşlarına destek oluyoruz, onlarla birlikte kuruluş amaçlarına uygun projeler planlıyor ve hayata geçiriyoruz. Özellikle iş dünyası federasyonları ile bölgesel ekonomik, sosyal, kültürel kalkınma odaklı projelerin kalkınma ajansları bölge planları ve Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları kapsamında ortak akıl ile planlanması ve geliştirilmesi için çalışıyoruz.

Türkiye’de ilk defa iş dünyası federasyonlarının kapasitesini geliştirmek ve bölgesel kalkınmaya destek olmak amacı ile hayata geçirdiğimiz ‘Güçlü Kurum Güçlü Bölge’ Projesi kapsamında ‘Sosyal İş Modeli’ni uyguladık ve uygulamaya devam ediyoruz.

Tüm çalışmalarımızın en vazgeçilmez adımı ise her aşamayı toplumun yaratıcı enerjisi ile geliştir-

mek. Bu amaç ile toplumun kolektif zekasının toplumun faydasına nasıl kullanılabileceğini araştıran, işin içine mobil teknoloji, büyük veri, doğal dil işleme gibi kavramları Türkçe metin madenciliği, nitel analizler, ideal kitlekaynak (crowdsourcing) ve fikir toplama kurguları konularında algoritmalar geliştiren Videya Bilişim sosyal girişimi ile fikrimiz.org platformunu kurduk.

fikrimiz.org platformu ile çözmek istediğimiz sorun ve geliştirmek istediğimiz çalışmalar için fikir maratonları düzenliyoruz. Sonuçlar ise gerçekten ilgi çekici ve çok heyecanlı. Doğu Anadolu’da gerçekleştirdiğimiz bir

Ümit Yardım - Kevser Çimenli - Oya Demir -
Özge Can Görgün - Metin Şavural

çalışmaya Güney Ege'den katkı geliyor. Ya da Denizli'de yaptığımız bir çalışmada Hakkari'den bir çözüm fikri ile ilerliyoruz.

Diğer önemli bulduğumuz bir çalışma ise Forum Eğitim K12... İki yılda bir Sürdürülebilir Eğitim Gelişim ve Mükemmellik Derneği (SEGM) iş birliğiyle eğitim sektörüne nitelikli veri sağlamak ve sektörün gelişim alanları ile veli ve öğretmenlerin okullarla ilgili tercih ve algılarının tespit edilmesi amacıyla araştırmalar yapıyor ve sonuçlarını kamuoyu ile paylaşıyor, sektörde yer alan tüm kurumları ve tarafları bir araya getiriyoruz. Bunun eğitim alanında sürdürülebilirliğin sağlanması için önemli bir araç olduğuna inanıyoruz.

● Çalışma gruplarınız kimler?

Geleceği Paylaş'ı 2 kişi kurduk. O dönemde sivil inisiyatif dediğimizde pek anlaşılmıyorduk. Yolum başında sevgili Kevser Çimenli ve Alper Çalapkulu ile bir araya geldik. Kısa sürede farklı alanlardan uzmanlar, akademisyenler, sivil toplum kuruluşları, özel sektör temsilcileri aramıza katıldı. Şu anda ana çalışma grubumuz 16 kişiye ulaştı. Kendini gerçekten işine ve toplumsal sorunların çözümüne adanmış gönüllüler ile birlikteyiz. Birlikte öğreniyoruz. Birlikte geliştiriyoruz. Özgür bir alan. Herkes istediği kadar istediği zaman işin içinde yer alıyor. Ama acil ve önemli bir durum ortaya çıktığında hızlıca aksiyon alabiliyoruz. Hiyerarşik bir yapımız yok.

Biz de aynı zamanda başka platformların içindeyiz. Bunların arasında; Tülay Aktaş Gönüllü Kuruluşlar Güçbirliği, İzmir Kadın Kuruluşları Birliği, Hak Temelli Yaklaşımlar Ağı, Küresel Okur Yazarlık Ağı, Afet Platformu, Corona Günlerinde İyilik Platformu, İzmir'de İyilik Var yer alıyor.

● Destek olduğunuz projeler hakkında bilgi verir misiniz?

Kurulduğumuz günden itibaren pek çok projenin içinde yer aldık ve pek çok projeyi hayata geçirdik. Her yıl 1 hak temelli sivil toplum kuruluşunu evlat ediniyoruz. Engelsiz Yaşam Derneği, Farkındalık Yarat Derneği, Tülay Aktaş Gönüllü Kuruluşlar Güçbirliği Perspektif Buluşmaları, Güçlü Çocuklar Güçlü Yarınlar Projesi, Corona Günlerinde İyilik Platformu kuruluşu ve faaliyetleri, Güney Ege Sanayi ve İş Dünyası Federas-

yonu Ege Hikayesi Projesi, DASİFED (Doğu Akdeniz Sanayi ve İş Dünyası Federasyonu), DOĞUSİFED (Doğu Sanayi ve İş Dünyası Federasyonu) kurum kapasitesi geliştirme ve fikir maratonu çalışmaları, Sosyal Sorumlulukta Kalite Derneği öncülüğünde Yaşar Üniversitesi işbirliğinde Sivil Toplum Kuruluşları için Kriz Prosedürü çalışması ve pek çok diğer projeyi hayata geçirdik, katkı sağladık.

Çok yeni bir gelişme olarak, Videa Sosyal Girişimi işbirliğinde National Democratic Institute (NDI) tarafından yürütülen Yerel Yönetimler ve Sivil Aktörler Arasındaki Sivil Katılımı Geliştirmek için hazırlanan "Katılıyoruz Programı" kapsamında Bornova Belediyesi'nin sıfır atık yönetimi stratejisinin gelişimine ve politikalarına katkı sağlamak amacıyla düzenlediğimiz Fikrimiz Bornova-Sıfır Atık ödüllü fikir maratonunu tamamladık.

● Yeni planlamalarınızda ne gibi çalışmalar var?

Stratejik planlamamızı bitirmek üzereyiz. Galiba tüzel kişiliği olmadığı halde stratejik planlama yapmak için uğraşan ender oluşumlardan biriyiz. Şu anda Avrupa Birliği Sivil Toplum Destek Programı 3. dönemi kapsamında TÜRKONFED yürütücülüğünde

Özel sektörün toplumsal sorunların çözümünde tüm çalışanları ile aktif katılım sağlayacağı, süreci birlikte tasarlayacağı, STK'lar ile eşleşeceği ve sürdürülebilir olacak modelin ilkinin İzmir'de yapmayı istiyoruz.

hayata geçirilen ve 3 aşamadan oluşan Bölgesel İş Ağları Projesi'nin 5 ay sürecek olan ikinci aşamasını gerçekleştiriyoruz. Proje kapsamında pilot bölge olarak seçilen TÜRKONFED üye federasyonlarından DOĞUSİFED (Van, Bitlis, Hakkari, Muş, Bitlis), İPEKYOLUSİFED (Erzurum, Erzincan, Bayburt), DASİFED (Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye), MEVLANASİFED (Konya, Karaman), TRAKYASİFED (Tekirdağ, Kırklareli, Edirne) ev sahipliğinde Anadolu'da sivil toplum kapasitesinin geliştirilmesi, işbirliklerini artırılması, ortak akıl ile bölgesel kalkınma için projeler oluşturulması ve bölgesel kalkınmaya yönelik tasarlanacak projelerin geliştirilme aşamasına toplumun da dahil olabilmesi için www.fikrimiz.org platformu üzerinden genel katılıma açık ödüllü fikir yarışmaları düzenliyoruz.

Yerel yönetimlerin katılımı artırarak strateji ve politikalarına toplumun genelini dahil etmeleri için geliştirdiğimiz modeli uygulamaya devam edeceğiz. Aynı zamanda hem Forum Eğitim hem de sivil toplum kapasitesi geliştirme çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Yeni olarak ise kuruluş amaçlarımızdan birisi olan özel sektörün toplumsal sorunların çözümünde tüm çalışanları ile aktif katılım sağlayacağı, süreci birlikte tasarlayacağı, sivil toplum örgütleri ile eşleşeceği ve sürdürülebilir modelin ilk uygulamasını İzmir'de gerçekleştirmeyi planlıyoruz.

● **Günümüz bireyleri, kurumları ve STK'larını nasıl değerlendiriyorsunuz?**

Zor bir soru... Dünya, insanlar ve kurumlar sınırlı yorgun. Bir yanda inanılmaz derecede çok aktif ve üreten insan ve kurum var. Diğer

tarafı günden güne dağ gibi büyüyen sorular. Hızla geçen zamana ayak uydurmak, değişime uyum sağlamak, gelişimi takip etmek ve yakalamak oldukça zor. Bilgi kirliliği, pandemi, afetler, ekonomide yaşanan zorluklar, değişen etik ve ahlak algısı sanıyorum herkesi ve her kurumu etkiliyor. Sanıyorum bu kadar çok değişken varken odaklanmak ve organize olmak zorluğu çekiliyor. Ama inanılmaz bir potansiyel var. Gençlere baktığınızda, şirketlerin inovatif çalışmalarına baktığınızda, sivil toplum kuruluşlarının başardıklarına baktığınızda her ne yaşanırsa yaşansın umuda kapılıyorum. Heyecanlanıyorum. Her geçen gün bu duygum artıyor.

● **Sizce geleceğin bireyi, kurumu ve STK'sı nasıl olmalı? Bu kapsamda ne gibi çalışmalar hazırlıyorsunuz?**

Hep aynı şeyi vurguluyoruz. Sorumluluk bireyseldir. Bireysel sorumluluğunu alan her birey ve kurum daha iyi bir geleceğin anahtarı olur. Bireysel sorumluluğun temeli bence eşit, adil ve şeffaf davranmak. Sorunun değil çözümün parçası olmak. Odaklanan, kapasitesinin ve potansiyelinin farkında olan, yapıcı eleştiren, çözüm üreten ya da katkı koyan, tüm süreçlerinde kapsayıcı davranan, inandığı şeyleri doğru araçlarla savunan, yeniliklere açık olan, araştıran, öğrenen, öğreten, paylaşan belki de en önemlisi olumlu, pozitif düşünen ve konuşan bireyler ve kurumlar geleceğin bireyi ve kurumudur. Biz de geliştirdiğimiz modellerin temellerini bunların üzerine inşa ediyoruz, etmeye çalışıyoruz. Tüm uygulamalarımızı bu süreçlerle tasarlıyoruz. Her aşamaya yeni bir öğrenme alanı olarak bakıyoruz ve birlikte öğreniyoruz.

● **Ülkemizdeki STK'ların güçlü, geliştirilebilir ve eksik yanları sizce neler?**

Araştırmalara baktığınızda ülkemizde çok STK var, ancak dünya geneline göre bu kurumlara üye olan kişi sayısı az. STK inanılmaz büyük bir potansiyel ancak gördüğüm kadarıyla bir kısmının geliştirilme ihtiyacı var. Gönüllülük esaslarının çizgilerinin net çizilmesi, kurum vizyon ve misyonlarının net belirlenmesi, proje ve faaliyetlerin bu kapsamda planlanması gerekiyor. Baktığımızda hala etkinlik nedir proje nedir bilmeyen kurumlar var. Teknolojiyi iyi kullanamayan kurumlar var. Kurum arşivi olmayan kurumlar var. Her ne kadar gönüllülük esas olsa da üçüncü sektör dediğimiz sivil toplumun artık değişimi yakalamak ve yeni dünyaya ayak uydurmak için gerçekten iş yapma biçimlerini, süreçlerini masaya yatırıp, odaklanıp insan ve iş odaklı planlamalar yapması gerekiyor diye düşünüyorum. Bir afet durumunda sivil toplumun nasıl hızlı aksiyon aldığını gördük. Ancak ne yazık ki büyük bir organizasyon ve koordinasyon eksikliği yaşanıyor. Aynı alanda faaliyet gösteren aynı şeyi yapan pek çok kurum var. Daha planlı bir şekilde bir araya gelseler, güçlerini birleştirseler o kadar çok sorun daha hızlı çözülür ki inanamazsınız. Gerçek sivil toplum çok güçlü ama daha stratejik ve planlı davranmak ve iş modellerini geliştirmek zorunda.

● **İzmir'de STK iş birliklerini yeterli buluyor musunuz?**

İzmir, sivil toplum alanında en örgütlü ve en yoğun iş birliklerinin olduğu yerlerden biri sanıyorum. Benim bildiğim bir ilk İzmir'dedir mesela: 25 yıl önce Tülay Aktaş Gönüllü Kuruluşlar Güç Birliği Platformu çatısı altında birleşmeye ve iş birliklerini geliştirmeye

Sorumluluk bireyseldir. Bireysel sorumluluğunu alan her birey ve kurum daha iyi bir geleceğin anahtarı olur. Bireysel sorumluluğun temeli eşit, adil ve şeffaf davranmak, sorunun değil çözümün parçası olmaktır.

başlamışlar. Oldukça iyi ve inanılmaz bir örnektir. 25 yıldır aralıksız, sürdürülebilir bir şekilde iş birliği geliştirmek ve değişime açık olmak muazzam...

Geçtiğimiz yıllarda yaşadığımız afetler nasıl bir araya geldiğimizi gösterdi. Ortak pek çok proje

gerçekleştiriliyor. Hemen herkese çok çabuk ulaşabiliyorsunuz. Örneğin, İzmir'de İyilik Var; pek çok STK, yerel yönetim, kamu kurumu, üniversiteyi aynı çatı altında buluşturuyor. İzmir Kadın Kuruluşları Birliği var, yerel yönetimlerle iş birliği yapıyor, derneklerinin gücünü birleştiriyor. Bornova Belediyesi, Karşıyaka Belediyesi, Çiğli, Konak, İzmir Büyükşehir Belediyesi sivil toplumu bir araya getirecek alanlar, yerleşkeler yapıyor.

● **Baktığımızda gerçekten örnek gösterilecek çalışmalar ve iş birlikleri var ama yeterli mi?**

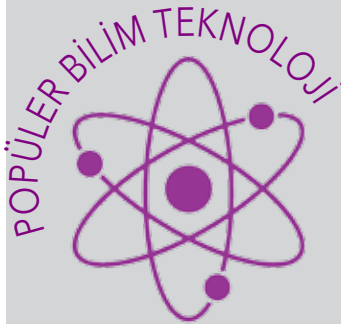
Değil ne yazık ki... İzmir'in bu alanda gerçekten büyük bir potansiyeli ve bir o kadar da büyük bir dezavantajı var. Yanlış ifade etmek istemem ancak gerçekten de İzmir'de bu kadar 'iyi niyetli' çalışma varken baktığınızda gerçek bir koordinasyon ve organizasyon göremiyorsunuz. Ya da ben göremiyorum. Mesela gerçekten tüm platformların yer aldığı çatı bir koordinasyon grubu yok. Tüm sivil toplum kuruluşlarının gerçek kapasitesini gösterecek bir veri bankası yok. Gençlerle sivil toplum kuruluşlarını sürekli olarak bir araya getirecek kapsayıcı bir program yok mesela. Bir sivil toplum ekosistem haritası yok... Ama inanılmaz çaba harcayan, üreten insanlar var. 7/24 gönüllü olanlar var. Bununla birlikte ne yazık ki toplumsal sorunların kalıcı çözümlerinin anahtarı olduğuna yürekten inandığım sivil toplum alanının İzmir'de daha çok gelişmesi ve çalışması gerekiyor.

Gökhan SEZER

5G dünyayı sararken...

Teknolojide gelişen noktanın hayatımıza etkilerinin bugüne kadar yaşanmamış şekilde çok değişik ve kapsamlı olacağı görülüyor.

Teknoloji gündeminin en sıcak, en spekülasyon konusu şüphesiz ki 5G. Toplumsal yaşantımızı da derinden etkileyecek global ölçekli 5G ülkemizde olmasa da dünyanın birçok ülkesinde kullanılmaya başlandı.

ABD - Çin teknoloji savaşlarının baş aktörü olan 5G pandemi ile beraber COVID ile ilişkilendirilen çılgınca söylentilerle de popüler hale geldi. Hatta en popüler teknoloji oldu diyebiliriz.

Mobil iletişim teknolojileri geliştikçe 1G, 2G, 3G ve 4G olarak adlandırıldı. Burada kullanılan G, Generation (Nesil). Birinci nesil mobil iletişim sistemleri (1G) sadece ses transferine imkân veren analog bir iletişim sistemiydi.

2G teknolojisi ile beraber teknoloji dijital oldu ve ses transferinin yanı sıra metin tabanlı mesajları (SMS) ve multimedia mesajları (MMS) iletmek mümkün hale geldi.

Mobil iletişim sistemlerinde çok önemli bir aşama olan 3G ile veri aktarım hızı saniyede 2 megabite ulaştı. 3G teknolojisi ile internete erişim, e-posta, video indirme, resim paylaşımı özelliklerini etkin biçimde kullanmaya başladık. Çok iyi kalitede olmasa da görüntülü konuşma, canlı

4G		5G
	10 ms	Gecikme Süresi
	7.2 Exabytes/Ay	Veri Trafik
	1 Gb/s	En Yüksek Veri Hızı
	3 GHz	Mevcut Spektrumlar
	100 Bn Bağlantı/Km ²	Bağlantı Yoğunluğu
		100 Milyon Bağlantı/Km ²

yayın yapma gibi özellikleri de deneyimledik.

Dördüncü nesil mobil iletişim sistemleri (4G) ise akıllı telefonlarda internette veri hizmetleri çağını başlattı. 4G sayesinde (veri aktarım hızı saniyede 100-1000 megabit) hareket halinde ya da sabit konumdayken mobil cihazlarımız aracılığıyla yüksek hızda internet erişimi, birden fazla kişiyle video konferans yapabilme, yüksek çözünürlüklü televizyon yayınlarını izleyebilme gibi hizmetlerden yararlanabiliyoruz.

Akıllı telefonlar ilk kez 3G ile kullanılmaya başlandı ve öngörülemez çığır bir hızla yaygınlaştı. Bunun sonucu olarak hızla büyüyen veri trafiğini 3G tabanlı çözümlerin kaldıramayacağı anlaşıldı. Servis sağlayıcıları ihtiyaç duydukları şeyin, yeni frekanslarda geniş bant genişliğine sahip yeni bir teknoloji olduğunu gördüler.

3G ile beraber yeni nesil iletişime geçiş yapan teknolojiyi uluslararası standartlar organizasyonu olan 3GPP (3. Nesil Ortaklık Projesi) geliştirmişti. 3GPP Amerika, Çin, Japonya, Kore, Avrupa ve Hindistan Telekomünikasyon Birliklerinin çekirdeğini oluşturduğu ve daha alt seviyede kuruluşlar ile teknoloji şirketlerinin yer aldığı büyük bir oluşum. Akıllı telefonların olağanüstü yaygınlaşmasıyla ortaya çıkan kapasite ihtiyacına çare olacak yeni nesil 4G LTE (Long Term Evolution) iletişimin küresel standartlarını ve yeni teknolojilerin nasıl olacağını da 3GPP organizasyonu belirledi.

3GPP standartları geliştirirken referans aldığı vizyonları ve hedefleri belirleyen kurumda Birleşmiş Milletler bünyesinde yer alan özel ITU (International Telecommunication Union - Uluslararası Telekomünikasyon Birliği) kurumu. 4G sistemi 2011'de dünyada

kullanılmaya başlamasıyla bu ITU kurumu 4G sisteminin de 2020 yılına doğru yeterli olmayacağını ön görerek 5G teknolojisini daha o zamandan IMT-2020 adı altında tanımlamaya başladı. IMT-2020 tam olarak Eylül 2015 de yayınlandı.

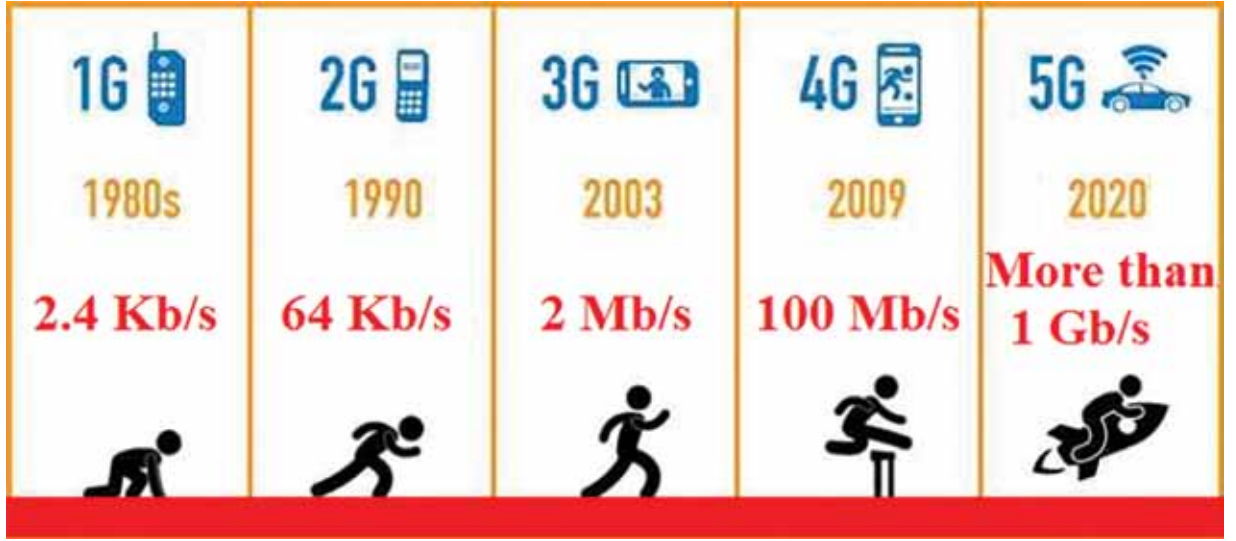
Endüstri liderleri, mobil operatörler, çip üreticileri dahil konu ile ilgili üreticiler, kuruluşlar ve kurumlar 3GPP oluşumu altında oluşturdukları irili ufaklı çalışma gruplarıyla yeni nesil 5G teknolojisini IMT-2020'ye göre geliştirdiler. 3GPP şu anda 5G ile ilgili en etkili kuruluş konumunda. Adeta 5G'nin çarşısı-pazarı. Organizasyon teknolojinin zamanında gelişmesini ve ticarileşmesini sağlamak için kesin sonuçları ve son tarihleri belirliyor. Duyduğumuz tarihlerin hepsi işte böyle ortaya çıkıyor.

Yeni ve üstün

Peki 5G ne gibi yenilikler getiriyor? Nasıl bir üstünlük sağlıyor? Neden bu kadar gürültü koparıyor?

Efendim 5G, frekans spektrumunda en geniş alanı kapsayan ve yüksek frekansları da kullanan bir teknoloji. Frekans arttıkça dalga mesafeleri kısaldığı için şu ana kadar kullanılan sistemlerden çok daha fazla sayıda antene ihtiyaç duyuyor. Hem yüksek frekans hem de daha fazla anten söz konusu olunca gürültü kıyamet işte buradan kopuyor. (Bu konuya ayrı bir yazı ile ayrıntılı

değineceğiz) Ayrıca teknoloji gereği sinyal sürekliliği ihtiyacı olduğu için en geniş kapsama alanına ulaşacak teknoloji. Yani her yer bir şekilde 5G sinyaliyle kaplanacak.

5G sinyali ana omurgası 600-900 Mhz frekanslarında geniş kapsama alanı sağlayan antenlerle dağıtılıyor. Bu frekanslarda sinyal uzak mesafelere rahatlıkla gidebildiği için geniş aralıklarla taşınabiliyor. Şehir bölgelerinde ise 2,4 Ghz-3,5 Ghz aralığında çözümler ile sinyal dağıtılırken çok yoğun bölgelerde ve özel uygulamalarda mmwave olarak adlandırılan yeni 28 Ghz-39 Ghz frekanslarında sinyal dağıtımı yapılıyor. İşte bu frekanslarda kapsamayı sağlamak için çok fazla antene ihtiyaç duyuluyor.

5G'nin sağlayacağı üstünlüklere gelince; işte orası yeni dünya düzeninin belirleyicisi gelişmelere sebep olacak durumda. 5G devrim niteliğinde özelliklerinde 3 ana başlıkta 4G'ye üstünlük sağlıyor.

5G gelişmiş mobil geniş bantta 100 Mbps'den 20 Gbps'ye kadar her yerde olağanüstü yüksek veri hızı sağlamayı hedefliyor. 4G'den ortalama 20 kat daha hızlı bir veri iletişimi söz konusu. Örnek verecek olursak 15 GB yüksek çözünürlüklü bir film 4G sisteminde 240 saniye de indirilebiliyorken 5G'de bu süre 6 saniye civarlarında olacak. Geniş banda ihtiyaç duyan "sanal gerçeklik ve artırılmış gerçeklik" uygulamaları 5G ile patlama yaşayacak.

Teknolojik devrim

5G ultra güvenilir ve düşük gecikmeli iletişim sağlıyor. 4G'de ortalama 100-200ms bir gecikme söz konusu iken 5G'de bu 1 ms'ye düşüyor. Bu sayede otonom araçlar, robotlar, medikal uygulamalar artık yapılabilecek. 4G sisteminde 100 km/s hızla hareket eden otonom bir araç fren sinyali aldığı anda 1,4 metre mesafe gitmişken 5G de bu mesafe 0,028 metreye düşüyor. İşte bu olağanüstü gelişme otonom araçlar, dronlar ve robotlar teknolojisinde patlama yaşanmasına neden olacak. Çin'de yapılan bir uygulama ile 5G teknolojisi ile 50 km uzaklıkta bir ameliyatı robot aracılığıyla gerçekleştirdiler.

5G ile 1 kilometrekare alan içerisinde 1 milyon ev ve endüstriyel IOT (nesnelerin interneti) cihazı bağlantı yapabilecek. Bu olağanüstü kabiliyetle IOT sistemleri teknolojisi patlama yaşayacak.

4G teknolojisi ilk çıktığında en yüksek hızı 75 MBps idi ve ortalama hızı da bunun 10'da biri seviyelerinde idi. Hedeflenen 1 Gbps hızına ancak teknolojinin son safhasında ulaşılabildi. 5G de de 20 Gbps hızı hedeflenmesine rağmen ilk etapta 2-3 Gbps hızlarına ulaşılabildi. 5G ağlar geliştirildikçe bu hızlara ulaşım daha da kolaylaşacak.

Geçen yazımızda Endüstri 4.0'ı anlatmıştık ve orada 2011 yılında tanımlanan Endüstri 4.0'ın aslında 4. Sanayi Devrimi'ni ifade ettiği-

ni ve bu devirde artık ilk defa insan gücünün yerini insan beyninin alacağını belirtmiştik. Daha az enerji, daha az üretim kaybı, daha az insan müdahale-si vaat eden otom sistemlerin ortaya çıkacağı, robotlar, akıllı makineler, akıllı şehirler, akıllı evler, akıllı hastaneler, akıllı fabrikaların olacağı bir devir tanımlanıyordu. Kısaca; üretimden genel hayata, makineden insana her şeyi kapsayan tam otomasyonlu dijital bir hayatı hedefleyen yeni bir çağdı tanımlanan.

Endüstri 4.0'ın ihtiyacı olan dijital ortamı sağlayacak sistem 5G artık devrede. Çok hızlı teknolojik değişimleri göreceğiz. 5G sistemini kuran ve en iyi verim alacak şekilde aktif hale getiren ülkeler teknoloji yarışında kapatılamayacak seviyede öne geçecekler ve dünya çeşitli katmanlara ayrılacak gibi gözüküyor. Tabi burada bizlerin -sıradan in-

sanların- hayatının nasıl etkileneceği gerçekten çok önemli bir konu.

Nitelikli insan göçü artacak, büyük bir sosyal dengesizlik oluşacak. Teknolojide geline bu noktanın hayatımıza etkilerinin bugüne kadar yaşanmamış şekilde çok değişik ve kapsamlı olacağı görülüyor.

5G teknolojik bir devrim olarak görülüyor. Konu oldukça kapsamlı. Bu nedenle 5G'nin dünyada ve Türkiye'de durumu, artan frekans spektrumu ve yoğunluğu ile beraber elektromanyetik kirlilik açısından insan sağlığına etkileri ile ilgili yapılan araştırmalar, regülasyonlar, çalışmalar hakkında 5G konusunu işlemeye devam edeceğiz.

Sanatın duvarlara işlendiği tarih: Yamaç Evler

Tiyatrosu, kütüphanesi, mozaik kaplamaları, heykel işçiliği ile kültür ve sanatın da kült kentlerindendir Efes... Bu sayımızda döneminin en büyük antik kentlerinden olan, her yıl milyonlarca yerli-yabancı

turisti büyüleyici güzelliği ve geçmişi ile kendine çeken Efes Antik Kenti'ndeyiz. Dönemin aristokratlarına ev sahipliği yapan Yamaç Evler'deki hayranlık uyandıran mühendislik dehalarına ve evleri şahlandıran sanatsal yapılara göz atacağız.

Yamaç evler, topraklarımızda dönemin en büyük antik kentlerinden olan Efes'te yer alır. Evlerin bulunduğu bölge, Roma dönemindeki prestijli Efes'te yaşayan sivil elit kesimden insanların, birazdan aktaracağımız eserleri yaptırmaya ekonomik gücünün yettiği gerçeğini de ortaya çıkarır. Bu evler, zengin Efesli vatandaşların belediyeye misafir ağırlama ve günlük işlerinde kullanması için verdikleri evlerdir. Bu evlerde çok iyi işçilikli mozaikler, duvarlara gömülü kuyular ve çok yüksek kalitede duvar süslemeleri bulunmaktaydı. Yaklaşık 4 bin metrekarelik büyük bir ada üzerine konumlanan Yamaç Evler'de üç teras üzerinde her birinin girişi ayrı olan 6 farklı oturma birimi, yani konut yer almaktaydı.

Adanın her iki yanında 27,5 metrelik bir seviye farkını telafi eden iki tane sokak vardır. Yamaç Ev 2'nin kuzey cephesi, Kuretler Caddesi üzerinde bir sıra dükkan ile sınırlanmakta, Efes şehrinin ızgara planını takip eden Yamaç Ev Caddesi de güney sınırı oluşturmaktadır. Erken Roma İmparatorluk döne-

Efes Antik Kenti'nde yer alan ve dönemin aristokratlarının yaşadığı yamaç evlerde, çok iyi işçilikli mozaikler, yüksek kalitede duvar süslemeleri ile duvarlara gömülü kuyular bulunuyordu.

minde inşa edilmiş olan oturma birimleri çok katlıydı. Etrafı sıra sütunlarla çevrili birer merkezi avlu ile karakterize edilen evlerin etrafında oturma ve ev idaresi ile ilgili mekanlar vardı.

Su ihtiyacının atık kuyular

ve birçok kola ayrılan bir kanal sistemi ile sağlandığı Yamaç evlerin kabul salonu veya odaları zengin süslemelerle donatılmışken, mutfak ve tuvalet gibi kısımları daha basittir. Özellikle günümüze kısmen ulaşan, kabul ve ziyafetler için kullanılan üst katların lüks içinde olduğu düşünülmelidir.

M.S. 3. yüzyılda art arda meydana gelen depremler sonucunda Efes'in şehir merkezinde yaşamak imkansızlaşmıştır. Bu doğal afet, tahribat tabakalarında evlere ait eşyaların kısmen de olsa korunmasını sağlamıştır.

Geç Antik Çağ'da harabe acil ihtiyaçlara cevap verecek şekilde uyarlanarak kullanılmıştır. Alanın tamamıyla yeniden düzenlenmesi ise ancak M.S. 7. yüzyılın başında gerçekleşmiş, Roma Dönemi evlerinin üzerine değirmenler, demirciler ve çömlekçilerin olduğu bir Erken Bizans Dönemi zanaatkarlar mahallesi kurulmuştur.

Yamaç Ev 2, İmparatorluk Dönemine ait mozaik zeminlere sahip Türkiye'nin batısındaki en büyük yapıdır. M.S. 1. yüzyılın başından 3. yüzyılın ilk yarısına dek tarihlenen zeminlerin büyük çoğunluğu siyah-beyazdır ve geometrik desenlerle bezelidir. Bu da bir liman kenti olan Efes'in, İtalya'daki mozaik sanatıyla olan ilişkisini belirgin şekilde yansıtmaktadır. Az sayıdaki renkli ve figürlü mozaik, oturma birimleri 2 ve 3'te yer almaktadır.

Oturma Birimi 1'in bugünkü görünüşü, M.S. 3. yüzyıldaki en geç dekorasyon evresini yansıtmaktadır. Yamaç Ev 2'deki zemin ısıtması ve odanın kuzeydoğusunda bir küvetle donatılmış olan hamam ile Tiyatro Odası'nda bulunan yüksek kalitedeki duvar resimleri eşsizdir. Bu resimlerin ortasındaki kısımda gerçek boyuttaki hizmetçi figürleri arasında tiyatro sahneleri betimlenmiştir. Üst kısımdaki resimlerden ise kuzey duvardaki mitolojik resim günümüze ulaşmıştır.

Oturma birimi 2'nin giriş kısmında bulunan dört sütunlu avludan geçilerek evin diğer ihtiyaçları için kullanılan mekanlara ulaşılmaktaydı. Küçük tuvaletin üç tarafında oturma sıraları bulunmaktadır. Lağım, bir kanal vasıtasıyla boşaltılmaktaydı. Hadrianus döneminde evler,

Roma evlerinde günlük hayata duvar resimleri eşlik ederdi. Odaların işlevine göre dekorasyon sistemi ve özel figürlü sahneler seçilirdi. Bu resimlerde işlenen konular, ev sahibinin statüsünü yansıttı.

belediyeye ait olan su rezervlerine bağlanmıştı. Evlerin hemen hepsinde yeraltı ısıtma sistemleri ve banyo bulunurdu. Bazı evlerde tipik banyo unsurları bulunmasa da yeraltı ısıtma sistemleri soğuk havalarda ısı sağlardı. Misafir ağırlama salonları ve oturma odaları hariç, evlerde üretim ile ilgili odalar da bulunur ve bu odalar genelde evin girişine yakın olarak konumlanırdı. Gömme mutfak genelde bulunmazdı. Duvarlardaki

resimlerden yemeğin genellikle dışarıdan sağlandığı anlaşılmaktadır. Merdiven ya da koridorlarla ulaşılabilen üretim odasının birçok ev tarafından kullanılacak şekilde oluşturulması da ilginçtir.

Daha sonra bu avlunun içine büyük peristil avlu üzerinden girişi olan bir mutfak

yapılmıştır. Bu mutfağın ocağı ve kanalları durumunu iyi şekilde muhafaza ederek günümüze kadar ulaşmıştır.

Günlük hayata dair izler, evlerin duvarını süslüyordu

Roma evlerine günlük hayata duvar resimleri eşlik ederdi. Odaların işlevine göre dekorasyon sistemi ve özel figürlü sahneler seçilirdi. Bu resimlerde işlenen konular, ev sahibinin eğitim ve toplumsal sosyal düzeyini yansıtmaktaydı. Yamaç ev 2'deki duvar resimleri, M.S. erken 2. yüzyıldan 3. yüzyılın ortalarına kadar çok sayıda tabakalar halinde günümüze ulaşmıştır.

Yamaç ev 2'nin batı cephesinde M.S.7. yüzyıl başlarında; değirmenler, çömlekçiler, demirciler ve taş işlikleri bulunan bir zanaatkarlar mahallesi gelişmiştir. Günümüzde, Roma harabelerinin üzerine inşa edilmiş olan su kanalları ve değirmen odaları görülebilmektedir. Bu tesisler liman bölgesinde bulunan Bizans kentinin ihtiyaçlarını karşılamakta,

ancak gürültü ve sürekli yangın tehlikesi nedeni ile şehir surlarının dışında bulunmaktaydı.

Bir zamanlar bir bütünü oluşturan oturma birimleri 3 ve 5, M.S. 2. yüzyılda ikiye bölünerek, iki ayrı girişe sahip olmuştur. Zengin figürlü mozaiklerle donatılı küçük oturma birimi 3'ün üç odası ve duvar resimleriyle süslü Müzler Odası, göz kamaştırmaktadır. Oturma birimi 5'in kullanım alanı, doğuda inşa edilen bazilika nedeni ile küçülmüşse de gösterişli odaları büyüleyici niteliktedir. Avlunun güneybatı köşesinde bir de çeşme yer almaktadır.

Roma döneminde ziyafet salonu hem özel hem de resmi toplantılar için lüks bir ortam oluşturmakta ve ev sahibinin sosyal statüsü ile zenginliğini açıkça ziyaretçilerin gözleri önüne sermekteydi. Oturma Birimi 6'daki mermer salon, göz alıcı büyüklüğü ve yüksekliği ile görenleri kendine hayran bırakmaktadır. Odanın dekorasyonu inanılmaz derecede zengindir, sofaların olduğu yerler siyah ve beyaz mozaik bantlarla işaretlenmiştir. Gösterişli dekorasyonu nedeni ile Mermer Salon olarak adlandırılan salonun duvarları ve yerleri tahminen M.S. 100 yılları civarında mermerle kaplanmış, arka duvarına da nişli bir çeşme ile bir de fıskiye yapılmıştır. Odanın ekseninde bulunan çeşme ve güney duvarındaki bir memba, taze su sağladığı gibi, odanın soğuk kalmasını ve zevkli bir ambiyansın oluşmasını sağlamaktaydı. Bu konutun avlusundan hem kuzeydeki ve batıdaki odalara hem de güneydeki büyük salona ulaşılabilmekteydi. Zemin ve

duvarlarda mermer kaplamanın yer aldığı bu zengin konutunda, güneydeki sütun sırası boyunca küçük bir çeşme havuzu eşlik etmekteydi.

Oturma Birimi 6'daki özel hamama değinmeden de geçmeyelim. Isıtmalı 2 oda ile sayısız hamam havuzlarının varlığı, burada 3. yüzyılda bir hamam inşa edildiğini göstermektedir. Dikdörtgen ve yarı yuvarlak, içine su alan havuzlarıyla kuzey odası sıcaklık görevini, ısıtılan ve susuz orta oda terleme odası görevini, daha soğukça ve iki nişli havuzu olan güney oda ise soğukluk ve kıyafet değiştirme odası görevini görmekteydi. Yerler, duvarlar ve havuzlar mermerle, pencereler ise camla kaplıydı. Bu ev, zengin dekorasyonu ve büyüklüğüyle halen ilgi çekicidir. Evdeki en büyük odalar, sütunlarla çevrili avlunun güneyinde yer alır. Güneyden, oldukça büyük olan, 178 metrekarelik mermer odaya ulaşılır. Hadrianus zamanında oldukça zengin dekore edilen bu oda, 3. yüzyılın 3. çeyreğinde tamamen yıkılana dek hiç değiştirilmemiştir.

Nedim ATILLA

Yaratma yetisine sahip sanatçı ve edebiyatçılara mekan olan Weimar'a eskiden beri "İlm Atinası" adı yakıştırılmıştır.

Gerçek bir kültür başkenti

WEIMAR

Bu ay 1999 yılında Avrupa Kültür Başkenti seçildiğinde herkesin "hak yerini buldu" dediği Weimar'dayız. "Bir kenti insan neden görmek ister?" diye sordüğümüzde yanıtların ağırlıklı bir bölümünde tarih, coğrafya, mimari ve o kentle bütünleşmiş isimler yer alır; bu sayılanlardan biri bile bir yeri görmeye değer kılabilir. Weimar; edebiyat, müzik, resim, felsefe, teoloji, mimarlık gibi birçok alana ait düşünürün yapıtlarını oluşturmak için uygun zemin buldukları bir yer olmuştur. Geçmişten bu yana bu kentle adı anılanlar arasında ilk akla gelen-

ler Lukas Cranach, Luter, Bach, Goethe, Schiller, Wieland, Herder, Jean Paul, Franz Liszt, Wagner, Berlioz, Schuman, Richard Strauss, Walter Gropius'tur.

Nasıl ki sahip olduğu resim galerisiyle Dresden "Elbe-Floransa'sı" diye anılıyorsa, yaratma yetisine sahip sanatçı ve edebiyatçılara mekan olan Weimar'a da eskiden beri "İlm Atinası" adı yakıştırılmıştır. Kentin romantik havasına önemli bir katkı sağlayan İlm Nehri, Weimar'da korumaya alınmış birçok doğal alan arasında yer alır. İlm vadisinde flora ve faunayı korumak adına her türlü önlem alınmıştır. Işıklılandırmadan tutun da yapılaş-

maya kadar bu böyle. Öyle ki 18. yüzyıla ait Weimarla ilgili metinlerde anlatılan Ilm Nehri ile bugünkü arasında neredeyse hiçbir fark görülemiyor.

baskıları ile Almanya'da aydınlanma, klasik ve romantik dönem eserleri bakımından zengin bir kütüphane olup Arnim ailesinin, Liszt'in ve Nietzsche'nin özel kitaplıklarını da içermektedir. Goethe'nin yöneticisi oldu-

Doğa, kültür, müzik

Anıt ağaçlar arasında ginkgo -ginkgo diye de yazılır- ağacının yeri çok özel. Ginkgo, Japonca bir sözcük. Ginkgo ağaçları, buzul çağını sadece Çin'de atlatabilmiş yeryüzünün ilk ağaçlarından. İlaç yapımında da

kullanılan ginkgonun bellek tazeleyici özelliğe sahip olduğu biliniyor. Avrupa'da tanınması 1700'lere rastlıyor. Goethe'nin Thüringen eyaletinde botanik işlerinden sorumlu olduğu dönemde ekimine önem verilen bir ağaç türü. Bugün bu kentte satılan turistik eşyaların birçoğu ginkgo etrafında dönüyor. Hem Ginkgo fidanları hem de ginkgo yapraklarıyla bezenmiş objeler -altın kolyeden kül tablasına kadar- satışa sunuluyor.

Kentin önemli zenginliklerinden biri de Anna Amalia Kütüphanesi'dir. Kütüphanenin 2005'te geçirdiği büyük yangın öncesi kitap varlığı 850 bin kadardı ve önemli Alman kütüphaneleri arasında sayılıyordu. Değerli elyazmaları, 15. yüzyıla ait eserler, reformcu ve barok dönemin nadir bulunan kitap

bu dönemde kütüphaneden ödünç kitap alma olanağı da sağlanmıştı. Çatı katındaki mimari açıdan dikkat çekici bir üsluba sahip Rokoko Salonu, 1800'lerde bile edebiyat sohbetlerine mekan olmuştu. Bugün yangın sonrası kütüphanenin yenilenme çalışmaları henüz tamamlanmış değil.

Almanya'da prenslik dönemlerinde nereden bir saray varsa orada müzik adamlarına ihtiyaç olmuştur. Önemli iki müzik dehası Bach ve Liszt farklı dönemlerde yaşamlarının 10 yılını Weimar'da saray müzikçisi olarak geçirmişlerdir. Liszt bu kentte bir müzik yüksek okulunun kurulmasına da önayak olmuştur. Bach'ın org yapıtlarının büyük bir

bölümü, bestecinin ustalık döneminin başlangıcı olarak burada bulunduğu 1708-17 yılları arasında oluşmuştur. Bu kentteki Herder kilisesinin bir bölümünde Bach'ın kullandığı enstrümanların bazılarını görme olanağı vardır.

Ünlü Macar piyano virtüözü ve besteci Franz Liszt, 1848-61 yılları arasında Weimar'ın saray orkestrasının ve müzik tiyatrosunun yöneticiliğini yapmış, uzun yıllar kocasından ayrılmayı bir türlü başaramayan prenses Carolyne Sayn-Wittgenstein'la birlikte yaşadıkları ev, Altenburg dönemin müzik merkezi olmuştur. Liszt birçok yerde bulunmasına rağmen yaşamının sonuna doğru zamanının büyük bir bölümünü Roma, Weimar ve Budapeşte'de geçirmiştir. Altenburg dışında Liszt'in oturduğu ev özgün eşyalarıyla korun-

İki müzik dehası Bach ve Liszt, yaşamlarının 10 yılını Weimar'da saray müzikçisi olarak geçirmişlerdir. Alman edebiyatındaki klasik dönemin kenti, Goethe ve Schiller'in yaşamlarında da belirleyici olmuştur.

muş olup bugün Weimar'ın önemli müzeleri arasındadır. Liszt Müzesi'ndeki piyanolar zaman zaman müzede verilen konserler sırasında kullanılmakta ve bakımları yapılmaktadır.

Goethe ile Schiller'in katkısı...

Weimar 18. yüzyılın ikinci yarısında 6 bin nüfuslu bir dükalık başkentiyken, düşes Anna-Amalia'nın desteğiyle kent kapılarını sanat ve kültür adamlarına açarak, Almanya'nın kültür tarihine adını büyük harflerle yazdırmıştır. Bu dönem önemli şahsiyetlerin Weimar'da toplandığı dönemdir. Bunlar arasında Goethe'nin çok yönlü kişiliği kente birçok bakımdan katkıda bulunmuş, Weimar kentinin her yerde bilinmesini sağlamıştır. Hatta yolu Weimar tarafına düşen ya da Berlin'de

yapılan toplantılara katılan bilim adamlarından edebiyatçılara kadar herkes Goethe'yi ziyaret etmeden yoluna devam etmemiştir.

İlk bakışta Weimar, Alman edebiyatındaki klasik dönemin kentidir. Bu ekole damgasını vuran iki yazar Goethe ve Schiller'in yaşamlarında bu kent çok belirleyici olmuş, önemli yapıtlarını burada yazmış, birlikte çalışma olanağına sahip olmuşlardır. Schiller yaşamını salt yazın adamı kimliği üzerine kurarken, Goethe devlet adamı ve edebiyatçı kimliğini bir arada yürütmüştür. Refah içindeki yaşamını yazarlığından çok dükalık sarayında yürüttüğü üst düzey görevlere borçlu olmuştur. O dönemin, yani 1770'lerin Almanya'sında bugünün Türkiye'sinde olduğu gibi telif ücretleri konusunda büyük bir keyfiyet vardı ve korsan baskı oldukça yaygındı. Goethe, dolayısıyla bir yazarın yaşamını kitaplarından kazandığı parayla sürdürmesinin zor olduğunu görmüş, hukuk eğitimi almış doktora unvanına sahip

biri olarak öncelikle geliri sağlam bir iş peşinde koşmuştur. Bunda etken faktörlerden biri de babasının konumudur. O da hukuk eğitimi almış, doktorasını yapmış, birkaç dil bilen, güzel sanatlara olduğu kadar kitaplara düşkün biri olarak daha 32 yaşındayken İmparatorluk Müşaviri unvanını almış, ancak bu unvan daha alt düzeyde yapabileceği işleri onun için olanaksız kılmış, kayınpederinin belediye meclisinde oluşu da meclise girmesini engellemişti, çünkü aynı aileden bir ikinci kişinin meclise girebilmesi söz konusu değildi.

Böyle olunca baba, Goethe ve kız kardeşini eğitmeyi kendisine görev edinmişti. Bu ortamda Goethe bir yandan babasının birikimine saygı duyarken, diğer yandan sosyal yaşamın böylesine uzağında olup kabuğuna çekilmiş bir yaşam sürdürmesini içten içe onaylamamış, kendisine babasınıninkine benzemeyen bir hayat yolu çizmiştir. Eğitimini tamamladıktan sonra Frankfurt'ta avukatlık yaparken Dük Carl August'un daveti üzerine Weimar'a gittiğinde henüz 25 yaşındadır ve ondan sonra yaşamının sonuna kadar tam 57 yılı hem sarayın emrinde önemli görevlerde bulunarak hem de edebi ürünler vererek burada geçirmiştir.

Schiller ise kalemiyle yaşamını sürdürme

savaşı verirken, düşün kendisini maaşa bağlama teklifini yazarak para kazanacak güce sahip olduğu gerekçesiyle reddetmiştir. Goethe'nin tiyatro yönetiminde bulunduğu yıllarda Schiller'le yaptığı ortak çalışmalar edebiyat alanına klasik döneme damgasını vurmuştur. Dünya görüşleri ve sanata bakış açıları birbirinden çok farklı olsa da, bu beraberlikte yaratıları için bir gıda bulmuşlardır.

Schiller'in vakitsiz ölümü üzerine Goethe sadece bir dostunu değil aynı zamanda hayatının önemlice bir bölümünü yitirdiğini söylemiştir. Klasik dönemin bu iki ismi birlikte çalıştıkları dönemde tiyatronun düzeyini estetik ve edebi açıdan daha ileriye taşımışlardır. Oturmuş bir geleneğe sahip Weimar Tiyatrosu, saray tiyatrosunun bir devamıdır ve kentin önemli yapılarından biridir. Her dönemde halkın tiyatroya ilgisini ayakta tutmak için çok özen gösterilmiştir. Örneğin 1825 yılındaki yangında tiyatro binası kül olunca, yenisi yapılmaya kadar oyunlara ara vermemek, izleyiciyi tiyatrodan uzaklaştırmamak için daha küçük salonlarda kısa oyunlar ya da oyunlardan bölümler oynanmıştır. Bugünkü Weimar Tiyatrosu, Goethe, Schiller ve Shakespeare oyunlarının ağırlıkta olduğu temsiller vermektedir.

Schopenhauer ve Nietzsche

Düşünörlere gelince... Yolu Weimar'dan geçmiş filozoflar arasında Schopenhauer ve Nietzsche'yi anmak mümkün. Schopenhauer'in babasının intiharından sonra anne Schopenhauer bir seyahati sırasında Weimar entelejansiyasından etkilenmiş ve buraya yerleşmiştir. Bugünkü tiyatro meydanında bulunan bir evde oturmuş, evini edebiyat sohbetlerine açmıştır. Gezi izlenimleri ve romanlar yazmış, okur kitlesi açısından oğlunun felsefi yazılarının önüne geçmiştir. Schopenhauer'in

annesiyile gerilimli bir ilişkisi olmuş, zaman zaman annesini ziyaret etmiştir. Bu arada doktora tezini Goethe'ye göndermiş, büyük şairin dikkatini çekmiş, takdirini kazanmıştır. Daha sonra Goethe'nin "Renk Kuramı" ile ilgilenmeye başlayınca Goethe'yle bizzat tanışmıştır.

Nietzsche ise yaşamının son 4 yılını kız kardeşi Elisabeth Förster'in Weimar'daki Art Nouveau üslubundaki evinde geçirmiştir. Geçirdiği ruhsal rahatsızlıklar nedeniyle bu dönem filozofun kendinde olmadığı ve hiç konuşmadığı bir dönemdir. Förster, Nietzsche arşivinin kurulması ve yapıtlarının yayımlanması için Nazilerin desteğini almakta bir sakınca görmemiş, bu yaklaşıma Nietzsche'nin ölümünden sonra olsa da,

Ünlü filozoflar Schopenhauer ile Nietzsche'nin yolu da Weimar'dan geçti. 1919-1933 yılları arasındaki dönemde Weimar Cumhuriyeti Anayasası'nı kabul eden ilk meclis, tiyatro binasında toplandı.

filozofun Nazi dünya görüşü ile ilintili kılınmasına neden olmuştur. Oysa sağlıklı döneminde Nietzsche, kız kardeşinin Nazi gönüllüsü biriyle yaptığı evliliği kesinlikle onaylamamıştır. Weimar'daki döneminde filozofu ziyaret eden Harry Graf güncesine şunları yazmıştır: "İfadesi çok

yorgun. Yeşilimsi mor damarları olan elleri muma benziyor, tıpkı bir cesedinki gibi biraz şişkin... Bu haliyle bir hasta ya da aklını yitirmiş birinden çok bir ölüye benziyor."

Bauhaus ekolünün kurucusu mimar Walter Gropius da 1919-1925 yılları arasında çalışmalarını Weimar'da sürdür-

müş, burada modern mimarinin temellerini atmıştır. Onun anısına tiyatro meydanında Bauhaus Müzesi açılmıştır.

Siyasetin de kenti

Weimar siyasi açıdan da önemli bazı olayları hatırlatan bir kenttir. Bunlardan biri 1919-33 yılları arasında -monarşi ile Nazi Almanyası arasındaki dönem- Weimar Cumhuriyeti Anayasası'nı kabul eden ilk meclis, tiyatro binasında toplanmıştır. Diğerleri ise İkinci Dünya Savaşı sonuna doğru Nazi Almanyası'ndaki en büyük toplama kampı Buchenwald'dir. Yaklaşık 50 ulustan 250 binden fazla tutuklunun bulunduğu bu kampta 55 binden fazla insan yaşamını yitirmişti. Bugün gezilebilen kamp alanı içindeki müzede savaş sırasında burada bulunan tutukluların kullandıkları eşyalar ve giysiler sergileniyor. Savaş sırasında Fransa'da direniş örgütlerinden birine katılan İspanyol yazar Jorge Semprun da tutuklanarak Buchenwald'e gönderilmiş ve orada 2 yıl geçirmişti. "Yazmak ya da Yaşamak" başlıklı romanında burada geçirdiği günleri anlatır yazar. Kampta ayna olmadığı için 2 yıl boyunca yüzünü görmediğini, kampın ormanlık bir alanda bulunmasına rağmen, yakılan ölümlerin dumanının geniz yakan garip kokusunun kuşları bile kaçırdığını, hiç kuş sesi duyulmadığını söyler.

her mandalina doğal
LÖSEV
SATSUMASI
değildir!

lsvdukkan.com

Oya DEMİR

Alınan tüm kararlara ve yapılan itirazlara rağmen, BM İklim Değişikliği Konferansı, iklim krizi ile mücadelenin ancak tüm ülkelerin katılımı ile başarılabileceğini gösterdi.

COP 26

Dünya ülkeleri, iklim krizi ile mücadeleye için çalışmaya devam ediyor. Geçtiğimiz günlerde düzenlenen COP26 (Conference of the Parties) diğer adıyla 2021 Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Konferansı, İskoçya'nın Glasgow kentinde gerçekleşti.

Küresel ısınma ve sera gazı salınım oranlarını azaltma amacıyla 200'e yakın ülkenin katılımıyla gerçekleştirilen organizasyonda; küresel sıcaklık artışının yüzyıl sonuna kadar 2 derecenin altında tutulması, hatta 1,5 derece ile sınırlandırılabilmesi için 2050'ye kadar sıfır karbon emisyonu hedefine nasıl ulaşılacağı konusu masaya yatırıldı.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum'un yaptığı açıklamada belirttiği gibi ülkemizin bakanlık koordinasyonu ile ilgili bakanlıklar, sivil toplum örgütleri, bilim insanları, medya kuruluşları, üniversiteler ve özel sektör

temsilcilerinden oluşan geniş bir delegasyonla katıldığı konferansta gerçekleştirilen 40 etkinlik ve 25 görüşmede Türkiye'nin iklim değişikliği ile mücadelede kararlı olduğu vurgulandı.

Aşı geçerliliği, vize, akreditasyon vb. çeşitli nedenlerle gelemeyenlerin de çoğunlukta olduğu, siyasilerin ve aktivistlerin katıldığı COP26 başladığı günden itibaren farklı grupların tepkisi ve protestolarıyla tamamlandı.

Araştırmacıların net sıfır emisyonu için 2050 yılını işaret etmesine karşılık ülkeleri temsil eden yöneticilerin farklı tarihler ve hedefler üzerinden açıklamalar yaptığı COP26'da ormansızlaşmayla mücadele için aralarında Brezilya, Endonezya ve Türkiye'nin de bulunduğu 100'den fazla ülke lideri 2030'a kadar ormansızlaşma ve arazi bozulmasını durdurma ve tersine çevirme taahhüdünde bulundu.

Yine aynı şekilde fosil yakıtların azaltılması amacı ile ülke liderleri yeşil enerjiye yönelik olarak maliyetlerin düşürülerek ucuz hale getirilmesi planını yaptıklarını açıkladı. Türkiye'nin de içinde yer aldığı 40'tan fazla ülke, yeşil enerjiye yönelik sistemlerin üretimlerinin hızlandırılıp artırılarak maliyetlerini düşürmeyi amaçladıklarını belirtti.

COP26'da BOGA (Beyond Oil and Gas Alliance) adlı yeni bir ittifak kuruldu. Bu ittifakla, ülkeler hem emisyonları sınırlamayı hem de petrol ve doğal gaz üretimini aşamalı olarak kaldırma konusunda ilk kez uzlaştı. Denizcilik sektörünün yarattığı emisyonları azaltmak amacıyla 22 ülke Cyldebank Deklarasyonu adlı bir anlaşma imzaladı. ABD, küresel ısınmayı 1,5 derece ile sınırlamak için çalışan ülkele- rin oluşturduğu Yüksek Hedef Koalisyonu'na tek-

rar katıldı. Yeni Zelanda, sera gazı emisyonlarını 2030'a kadar yarıya indirmeyi taahhüt etti. En geç 2040 yılında küresel bazda elektrikli araçlara geçişi öngören mutabakata varıldı.

İki hafta süren COP26'da katılımcılar Glasgow İklim Paketi üzerinde anlaştı. Ülkelerden, 'farklı ulusal koşulları dikkate alarak' Paris sıcaklık hedeflerine uyabilmeleri için 2022 yılı sonuna kadar 2030 iklim planlarını gözden geçirmeleri ve mümkünse güçlendirmeleri bekleniyor.

97 madde ve 8 ana başlıktan oluşan Glasgow İklim Paketi; bilim ve aciliyet, uyum, uyum finansmanı, azaltım, azaltım ve uyum için finans, teknoloji aktarımı ve kapasite geliştirme, kayıp ve zararlar, uygulama, işbirliği bölümlerini kapsıyor.

Onaylanan Glasgow İklim Paketi'na ve tüm iyi niyetli çabalara rağmen hemen ardından Avustralya ve Yeni Zelanda'nın 2022'ye kadar yeni iklim planı çağrısını reddetmesi, oldukça düşündürücü ve gelecek için endişe verici.

Alınan tüm kararlara ve yapılan itirazlara rağmen COP26 bir kez daha gösterdi ki iklim krizi ile mücadele ancak tüm ülkelerin bütünsel katılımı ile başarılabilir. Bunun için ise net politikalar belirlemek, toplumun genelini mücadelenin parçası yapmak, özel sektörün ve kamu kurumlarının üretim ve hizmet süreçlerini yeniden gözden geçirmesi, gereksiz tüm emisyon yaratan fazla araçlardan vaz geçmesi ve hiç durmadan 'sıfır emisyon' için çalışmak gerekiyor.

Enver
OLGUNSOY

DEFNE

Tıp alanında bazı rahatsızlıkların tedavisinde, tarım ürünlerinin korunmasında hatta yemeklerde baharat olarak kullanılan defne, aynı zamanda önemli bir ihracat ürünüdür.

Teselya'daki Peneus ırmağının kızı Daphne, güzelin güzeli bir nymphe (hep genç ve güzel kalan dişi tanrısal varlık) imiş. Kendini Gaia tanrıçaya (toprak ana) adadığı için erkekten kaçarmış. Tanrı Apollon ona gönül vermiş, peşine düşmüş, kız kaçır, tanrı kovalarmış. Tam yakalayacağı anda, Daphne babası Peneus ırmağa yakarmış kendisini kurtarsın diye. Birden bir defne ağacına dönüşmüş. Tanrı da bakmış ki kolları arasında sıkıdığı bir ağaç kütüğü. Defne ağacını kendi kutsal ağacı diye benimsemiş, tanrı sazını çalar Mus'ların korosunu (9 kardeş tanrıça, ilham perileri) yönetirken, dallarından yaptığı çelenkleri eksik etmemiş başından. (Azra Erhat, mitoloji sözlüğü).

İşte tanrısal ve kutsal bitki defne-den mitolojide böyle söz ediliyor. Defne (*Laurus nobilis* L.) yurdumuzun Ege, Marmara ve Karadeniz kıyı şeridinde doğal olarak yetişmektedir. Defne bitkisinin kurutulmuş yaprakları ve bunlardan elde edilebilen uçucu yağlar gıda, baharat, kozmetik ve ilaç

endüstrisinde bolca kullanılır.

Tıbbi kullanımda, migren, mide ülseri, diyabet sağıtımında kullanılmaktadır. Antienflamatuar, antioksidan olarak ve bakteri ve mantar enfeksi-

yonlarında da yararlanılmaktadır. Yaprakları dışında, meyveleri de sıkılıp yağ elde edilebilir. Bu yağ defne sabunu yapımında (garlı sabun) ve cilt nemlendirici olarak kullanılmaktadır.

Akdeniz defnesi, Akdeniz'e kıyısı olan tüm ülkelerde yetişmektedir. 10-15 metre boyunda olabilen defne, yapraklarında tanen, acı maddeleri, hoş kokulu uçucu yağ, ki bu yağda büyük miktarda (yüzde 35-50 arası) sineol bulunur. Kurutulmuş yapraklar konserve, çorba, balık ve et yemeklerinde baharat olarak kullanılmaktadır. İtalyan makarna soslarının vazgeçilmez rayihasıdır defne.

Defne uçucu yağında bulunan sineol, bakteri ve mayalara karşı antimikrobial etki göstermektedir.

Defne aynı zamanda biyopestisit (zararlı organizmaları önleyen doğal madde) olarak da çeşitli zirai ürünlerin korunmasında kullanılır. Defne uçucu yağı, birçok zararlıyı gıdalardan kaçırmaya yardımcı olarak kullanılabilir. (Fasulye zararlısı, kırmızı un böceği vs.)

Son yıllarda anti-kanser olarak kullanımı için çalışmalar yapılmaktadır. (Lösemi, meme kanseri, böbrek hücre kanseri, deri kanseri).

Mitolojide sözü edildiği gibi Peneus ırmağının kızı olduğundan, suyu sever defne ağacı. Sulak ve nemli havaya sahip, sahil bandı defne ağacının gelişmesi için ideal bir ortamdır.

Son yıllarda ziraati de yapılmaya başlanmıştır. Tohum veya çelikle rahatlıkla çoğaltılabilir. Tohumdan üretilecekse tohumlar özel bir işleminden geçirilerek ekimi yapılmalıdır. 2 kilo yaş defne yaprağından 1 kilo kuru yaprak verimi ile gayet iyi verime sahiptir. 10-15 gün kuruma yeterlidir. Ülkemizde defne yaprağının üretim ve sınıflandırılması TSE 1017 standardı ile yapılır. Ekstra, birinci, sıra malı, kalbur altı olarak değerlendirilen

4 standardı vardır. Bu ayırım, yaprak boyu göz önüne alınarak yapılır.

Defne yaprağı ve defne yağı Suriye, Almanya, Fransa ve ABD'ye ihraç ettiğimiz ürünlerdir. Kekikten sonra -ki kekik ihracatında ülkemiz dünyada ilk sıradadır- ikinci sırada defne gelmektedir. Bu nedenle defne ülkemiz için önemli bir ihracat kalemi olarak değerlendirilebilir.

Mitolojide, "mezuniyet" ya da başarılı bir kişiye ödül verme geleneğine uygun hazırlanan "ödül" de defne çelengi olurdu. Ödül alacak kişi, başına bir defne çelengi takılmak suretiyle ödüllendirilirdi.

Şimdi de ihracatımızda önemli bir yere sahip defnemizi, bir envanter çalışması yaparak defne ormanlarımızın bakımını sağlayarak bizler ödüllendirmeliyiz.

Dr. Ülkümen
RODOPLU

Erişkinlerde dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu

Basit bir deney yapın. Gözlerinizi kapattığınızda önünüzde ne olduğunun en az yarısını hatırlayamıyorsanız bir psikiyatri uzmanına başvurmanız yararlı olacaktır.

Hayatımızın içinde ne kadar çok renk var değil mi? Ne kadar çok uyaran, renkler, hareketler, objeler var. Ama bir gün kapatın gözlerinizi ve masanın üzerinde neler olduğunu kendi kendinize saymaya çalışın ya da en son geçtiğiniz yerde ne gördüğünüzü söyleyin kendinize. Böylece dikkat eksikliği olup olmadığını anlayabilirsiniz.

Atatürk Organize Haber'in bu sayısındaki konumuz, erişkinlerde dikkat eksikliği ve hiperaktivite. Bu bir hastalık ama kişilik özelliği değil, bu bir hastalık ama iyi haber şu ki tedavisi mümkün olan bir hastalık. Zor olan ise tanı koymak.

Baştan şunu söyleyeyim, tabii ki ben bir psikiyatri uzmanı değilim. Bu konuda psikiyatri uzmanları çok ama çok etkili, tanı koyabilmek için ellerinde müthiş testler var ama bizim onlara gitmemiz gerek.

Sürekli olarak çocuklarda ve ergenlerdeki hiperaktivite ile konsantrasyon bozukluğu yani dikkat eksikliği gün-

demde tutuluyor ama erişkinlere de bakmak gerekiyor.

Aslında dikkat eksikliği çocukluk çağından itibaren başlıyor ve genetik bir etken de var. Çocukluktan başlayan bu özellik vakaların yüzde 30 - yüzde 50'sinde, yani neredeyse yarısında erişkinlere kadar taşıyor, tedavi olmadan geliyor. Fakat kişilik özelliği, kişilik yansıması gibi algılanıyor. Oysa, çocukluktan gelen dikkat eksikliği, erişkin yaşa kadar sorunlarla birlikte geliyor.

Belirtilere dikkat

Erişkinlerde dikkat eksikliği ve hiperaktiviteye ilişkin bazı işaretler var. Şimdi size anlatacağım örneklerden en az dördü varsa dikkat eksikliği olabilir, hiperaktivite olabilir. Soluğu hemen bir psikiyatri uzmanının yanında almalısınız.

Gelin bu sinyallere birlikte bakalım: Birincisi ve belki de en önemlisi, hayatımızı planlayamamak, düzene koyamamak, günlük hayatımızı organize edememek. Bu kişiler gerçekten tam anlamıyla dağılmış durumdadır. İkincisi; bu kişiler dinlemekte çok güçlük çeker-

ler. Hele böyle yavaş, tane tane, sindire sindire konuşan birini takip edemezler. Ama şunu da tabi unutmayalım odaklanabildiği, çok sevdiği konularla yakından ilgilenirler. Hatta sabaha kadar bilgisayarda bir oyunu izleyebilir. Ama işte sorun burada. Ertesi sabah çok önemli bir işe gitmesi gerekiyor, ama odaklanamadığı için onu unutmuştur. Sürekli huzursuzdur, kıpır kıpırdır, hep diken üstündedir. Arkadaşlarıyla konuşurken sanki akli hep başka bir yerdeymiş gibidir. Rahat değildir, hareketlidir, konudan konuya atlar. İş yerinde sürekli sorun yaşar. Mesaiye gecikir, randevularına yetişemez, çünkü tam randevu saatine yakın aklına bir iş gelir ona gider, onu yaparken randevusunu kaçıır. Randevusunu kaçırdıca gerek aşk hayatında gerekse dostlarıyla ilişkilerinde hep sorunlar yaşar. İlişkileri önemsemeyen, zamana değer vermeyen, sevdikleriyle randevusuna sadık kalmayan kişi gibi algılanır. Dolayısıyla uzun vadeli ilişki kurmakta çok zorlanır. Evlilik sorunları yaşar, boşanmalar görür ve ilişkilerin sürdürülebilmesinde çok büyük güçlükler yaşarlar. Önceliklerini sıralayamaz, hayatındaki önceliklerin ne olduğunu bir türlü organize edemez. Aşırı öfke patlamaları vardır, hiç beklemediğiniz anda beklemediğiniz tepki gösterir. Hatta o tepkiyi gösterdikten bir süre sonra da pişman olur ve o tepki nedeniyle bu sefer beklemediğiniz bir yakınlık, beklemediğiniz hediye alma, çiçek gönderme, özürler

gelir. Karşısındaki insanı şaşırtır. İşlerini sürekli ertelerler. Neyin önemli neyin daha az önemli neyin ertelenebilir olduğunu bilmedikleri için sürekli ertelerler. Tam bir işe odaklandıklarında birden onu bırakıp başka bir projeye ilgilenip yeni bir işe odaklanırlar. Sürekli erteleme eğilimi, yeni iş nedeniyle hep "sen çok ayran gönüllüsün, hiçbir işi bitiremiyorsun" gibi eleştiriler alır ve bu kişilik özelliği gibi zannedilir. Hayır, bu bir kişilik özelliği değildir, dikkat eksikliği ve hiperaktivite hastalığıdır. Bu kişiler trafikte de sürekli sorun yaşarlar. Aşırı hız nedeniyle sürekli radara yakalanıp ceza öderler, bu nedenle maddi anlamda da çok büyük güçlükler yaşarlar.

Uzmanlara danışın

Beynimiz şöyle çalışır: Beynimizin ön lobu, ön bölümü ya da frontal bölümü; dur, düşün, davran. Yani 3D kuralıyla çalışır. Durur, düşünür, değerlendirir ve harekete geçer. Ama dikkat eksikliği ve hiperaktivite sorunu olan kişilerde bu mekanizma bozulmuştur. O nedenle tanı koymada beynin bu frontal lobu ile ilgili çalışmaları değerlendiren çok değerli testler vardır. Psikiyatri uzmanlarının, psikologların bu konuda etkili olduğu alan işte budur. O testlerle, incelemelerle aslında bunun bir davranış bozukluğu, bir kişilik bozukluğu olmadığını tamamen beyindeki biyokimyasal, biyolojik bir hasardan kaynaklandığını bulabilirler.

Peki tedavide ne yapıyoruz, nasıl davranıyoruz? Aslında bu iş çocukluk yaşlarda başladığı için dikkat eksikliği odaklanma sorunları çocukluk çağından itibaren rahatlıkla ilaç tedavisiyle ya da davranış modellemeleri ile ya da davranış terapileri ile erişkin yaşa gelmeden çözülebilir. Psikiyatri uzmanları, tedavide öncelikle hiperaktivitenin mi yoksa konsantrasyon eksikliği ya da dikkat eksikliğinin mi ön planda olduğunun ya da bu ikisinin birlikte olup olmadığının ayrımını yapar. Bunu yaptıktan sonra tedavide özellikle amfetamin grubu dediğimiz uyarıcı, kalkındırıcı özelliği olan ilaçlar denir. Bu alanda doktor ile hasta ilişkisinin ilaçlar ve terapi ile birleştiğinde çok etkili sonuçlar verdiğini bilebiliriz.

**İzmir ile
özdeşleşmiş
bir lezzet:
BOYOZ**

ANADOLU
MUTFAĞI

İzmir sabah kahvaltılarının, özellikle çalışan ve sabah kahvaltı yapmadan evinden iş yerine gidenlerin değişmez kahvaltılıklarından biri olan boyoz ayakküstü tüketilen ancak bunun yerine çay ve fırında pişirilmiş yumurta ile yenmesi daha uygun olan bir unlu üründür. Boyoz'un İzmir mutfak kültürüne katılması ise Sefarad Yahudileri'nin 1492 sonrası Osmanlı'ya ve elbette İzmir'e olan göçleriyle gerçekleşmiştir.

Kısa bir süre öncesine kadar İzmir dışında hemen hiç tanınmayan bu ürünün adının anlamını bulabilmek için 1492 yılının 31 Temmuz'una geri dönmek gerekiyor. Bu tarih Musevilerin İspanya'dan ya da bu ülkenin kutsal kitapta yazan adıyla Sefardim'den çıkış/çıkarılış tarihidir.

Doç. Dr. Ahmet Uhri'nin araştırmasına göre "Ladino adı verilen Yahudi İspanyolcasında 'boyoz' çoğul kelime, tekili 'boyo', yani çörek... Yuvarlak ufak ekmek ya da çörek demek. İspanyolca çift L harfi /y/ okunur, yani telaffuzda bir fark yok." İngilizce 'swell' sözcüğüyle de ilişkili, mermi anlamına gelen 'bullet'la da ve hatta arkeolojide pişmiş topraktan yapılmış ve üzerinde mühür baskısı bulunan, çoğunlukla küreye yakın biçimli buluntular için kullanılan 'bulla' ile de.

İspanya'dan sürgün edilen Museviler işte bu yolculukları sırasında yanlarında inançları dışında başka şeyler de taşırlar gittikleri yerlere. Bunların başında kültürleri ve bunun ifade ediliş biçimi olan Judeo İspanyol-Ladino dili gelir ki bunun kanıtı İzmir Musevilerinin daha sonraki yıllarda, kendi okullarında

verdikleri eğitimde kullandıkları dilin bu dil olmasıdır.

Anlam yüklenen yiyecek

İzmir'de yapılan boyoz tuzluyken İspanya, Arjantin, Şili ve diğer ülkelerde hamuruna

şeker, kuru üzüm vb. katılarak da üretilen boyozlar var. Ayrıca İzmir'de yaşayan Sefaradlar başlangıçta Cuma akşamları yenilen Şabat yemeği ve dinlenme günü olan Cumartesi kahvaltılarında boyoz tüketmekte. Yani boyoz bu topraklarda dinsel bir anlam da yüklenmiş. Ancak dünyanın İspanyolca konuşulan diğer bölgelerinde bu türden bir dinsel anlamı eğer tüketenler Musevi değilse en başından beri yok. Bir diğer

İzmir mutfak kültürüne dışarıdan giren boyoz, göçle gelenin kendi kültürüne eklemleyerek değiştirdiği, sonrasında dönüştürerek yeni bir dinsel/kültürel anlam kattığı yiyecektir.

deyişle isim ve içerik arasında coğrafyaya göre farklılıklar bulunmakta. Bu da İzmir'de üretilen boyozun İzmir'e ve buraya göçle gelen Musevilere özgü bir ürüne dönüştüğünü kanıtlamakta. Bir diğer deyişle boyoz, İspanya'dan göçle gelen bir ürün olmakla birlikte burada farklı anlamlar da kazandığı için en azından İzmir bağlamında, İzmir'de yaşayan Ladinolara özgü bir ürün denilebilir. Ancak yine de göçle taşındığı ve taşıyıcısının katkıları ve ona yüklediği anlamla yeni bir kültürel dönüşüme uğradığı unutulmamalı.

Kesin olarak bilinebilecek olgu, boyozun 500 yıldan fazla bir süredir İzmir'deki Sefarad cemaatinde üretiliyor olabileceği gerçeğidir. Kesin olmayansa bu ürünün ne zaman ya da hangi tarihte ev dışına çıkıp ticari bir ürün haline gelerek bütün İzmir'e yayıldığıdır.

Bu tarih, Nejat Yentürk'e göre 20. yüzyılın ikinci yarısından daha geriye gitmeyebilir ki Yentürk bu görüşünde oldukça haklıdır. Yahudi cemaatinden kişilerle yapılan görüşmeler 1950-55 yılları arasında sadece bu ürünü üreten Musevi fırıncılar sayesinde boyozun yaygın olarak İzmir'in her yerinde satılmaya başladığını göstermekte. Burada kısa bir açıklama daha yapmak gerek. Boyoz, aslında sadece İzmir değil, İstanbul, Selanik, Manisa, Tire ve Anadolu'nun daha birçok yerine yayılan Sefarad Yahudileri tarafından da bilinmekle ve yapılmakla birlikte, sadece İzmir'de ticari olarak sunumu yapılan bir ürün. Yani ev dışına çıkışı dolayısıyla dini kimliğinden sıyrılıp daha seküler bir hale gelişi İzmir'de gerçekleşmiş ve bu 50-60 yıl öncesi gibi çok yakın bir tarihte gerçekleşmiş.

Lezzet farkları

Musevilerin evlerinde yaptıkları boyozlarla, bugün çarşıda satılanlar arasında lezzet olarak

da bazı farklar var. Özellikle Cuma günleri, bir gün sonraki tatile hazırlık olması amacıyla evlerde yapılanlarında un, yumurta, tuz ve su ile karıştırılarak hazırlanan hamur, kulak memesi kıvamına gelince küçük toplar halinde kesilir. Derin bir kap içinde yer alan yağda (kesinlikle bitkisel

yağ olmalı ki eskiden kullanılan susamyağı bugün yerini ayçiçeği yağına bırakmıştır) yarımla bir saat arası bekletildikten sonra, el ayasının yardımıyla yaklaşık yirmi santim çapına gelene kadar açılır. Açılan bu yufkanın içine isteğe bağlı olarak peynir, pirinç, patates, ıspanak veya patlıcan konularak bohça biçiminde katlandıktan sonra, eğer istenirse üzerine susam, peynir rendesi vb. maddeler eklenir. Daha sonra, önceden yağlanmış, dört köşe saç tepsilere konularak, fırına gönderilir.

Ancak 1960'lı yıllardan sonra bu işle uğraşan Museviler birer birer bu alanı terk edince ortalık şimdiki boyoz imalathanelerine kalmıştır. Bu nedenle şimdiki boyozlar tat ve içine konulan malzemeler bakımından farklılıklar göstermektedir.

İzmir mutfak kültürüne bir göç sonucu giren bu unlu ürün sosyolojik anlamda, göçle gelenin geldiği yerden kendi kültürüne eklemleyerek getirdiği, sonrasında dönüştürerek yeni bir dinsel/kültürel anlam kattığı bir üründür. Yaklaşık 500 yıl kadar dinsel/kültürel anlamı nedeniyle diğer kentlerde olduğu gibi sadece Yahudi cemaati arasında kalan bu ürün olasılıkla İzmir'in dışa dönük liman kültürü ve iktisadi anlamdaki rekabetçi liberal yapısı sonucu 1950'lerden itibaren sekülerize hale gelerek İzmir mutfağına eklenmiştir.

İAOSB VAKFI

İZMİR ATATÜRK ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ

Sanayici ve İşadamları Sağlık ve Eğitim Vakfı

BİR ADIM DAHA İLERİYE HEP BİRLİKTE

Sizleri Vakfımıza Davet Ediyoruz...

DOĞRU HAMLELERİN PUSULASI

Sanayinin gelişiminde
kuruluşundan bugüne
doğru Bölgeyiz...

pasaport

M.Kemal Atatürk Blv. No:42 35620 Çiğli/İzmir
T. (0232) 376 71 76 - F. (0232) 376 71 00
iaosb@iaosb.org.tr • www.iaosb.org.tr

İZMİR ATATÜRK
ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ